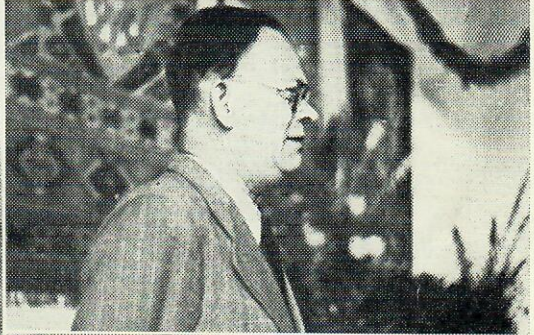

БЮЛЕТЕНЬ

Союзу
Бывших Украинских
Военных в Канаде

БЮЛЕТЕНЬ

Союзу Бувших Українських Вояків
у Канаді.
Квартальник.

Редакція застерігає собі право виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Статті підписані прізвищем чи ініціалами автора, не завжди є висловом становища Редакції.

Річна передплата: — \$2.00.

Ціна окремого числа 50 центів.

АДРЕСА ДЛЯ ЛИСТУВАНЬ І ГРОШЕВИХ

ПЕРЕКАЗІВ:

J. LYPOWESKYJ,

1623 Queen St. W.,

Toronto 3, Ont., Canada.

BULLETIN

of the

UKRAINIAN WAR VETERAN'S
LEAGUE, INC.

Published quarterly

by the

General Headquarters

of the

Ukrainian War Veteran's League
in Canada

Subscription rate:

\$2.00 a Year.

Single copy \$0.50

~~~~~

НА ОБКЛАДИНЦІ:

Фрагменти з 2-ої Сесії УНРади. З трибуни цієї Сесії промовляють:

Ліворуч — Голова ВО УНРади проф. І. Мазепа, заст. голови Президії УНРади д-р С. Баран, заст. голови Президії 2-ої Сесії УНРади д-р Ст. Витвицький.

Праворуч — члени фракції УНДС в УНРаді: проф. М. Олексіїв, ред. М. Лівницький і суддя В. Соловій (нині — Високопр. Владика Варлаам в Австралії).

ЗМІСТ:

І. Липовецький — 16 липня 1948 року.

М. Гікавий — Третій Військовий З'їзд у Києві.

А. Гончаренко — Мої зустрічі з ген. В. Петрівом.

М. О. — Рівному перед 2-ою світовою війною.

СБУВ у Канаді:

Вояцька зустріч у Гемилтоні. Відзначення ювілею полк. С. Вальдштайна і пор. Н. Палія.

П. С. — Ювілейні святкування 1-ої УД УНА в Едмонтоні.

СУВ в США:

Ю. Артющенко — Величне посвячення прапора Станиці СУВ у Чикаго.

Союз Українських Комбатантів Австралії:

З діяльності СУВ в Аделаїді. Союз Укр. Комб. Австралії. Резолюції Делегатського З'їзду СУКА.

Т-во б. Вояків Армії УНР у Франції. Тези Т-ва. 22-ий Делегатський З'їзд Т-ва.

Аргентина:

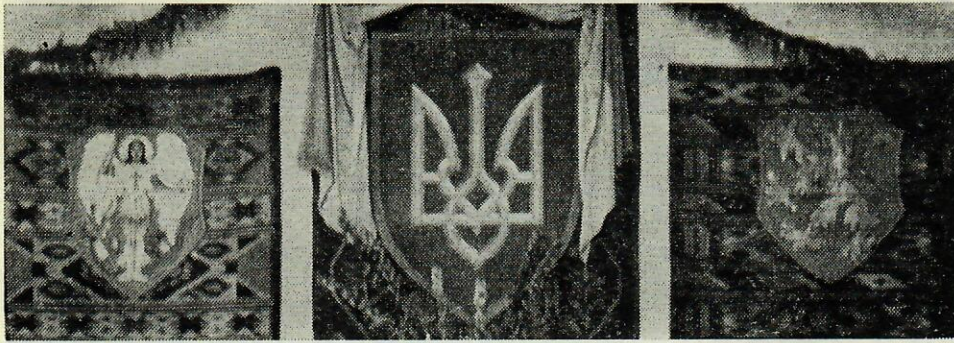
Зустріч Українського Вояцтва в Аргентині.

Посмертні спогади:

— Ген.-хор. Всеволод Петрів.

М. Битинський — Инж. Артем Зубенко.

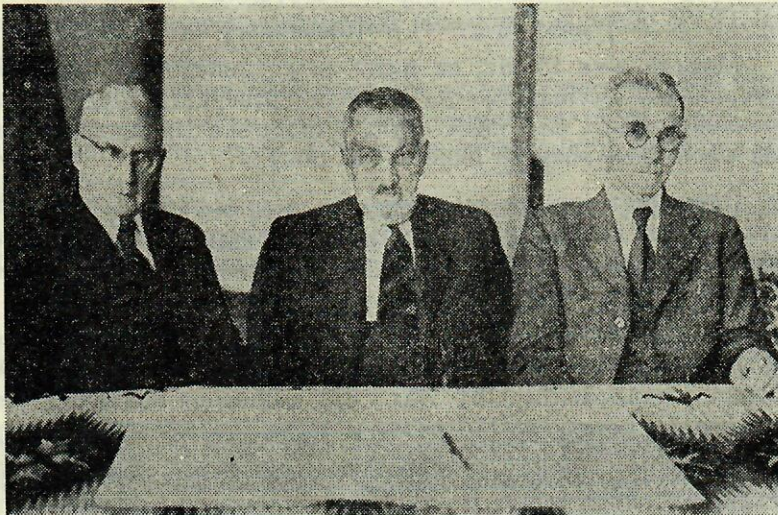
І. Липовецький — Пор. Дмитро Кузьменко.

Фрагмент з декорації залі засідань 2-ої Сесії Української Національної Ради.

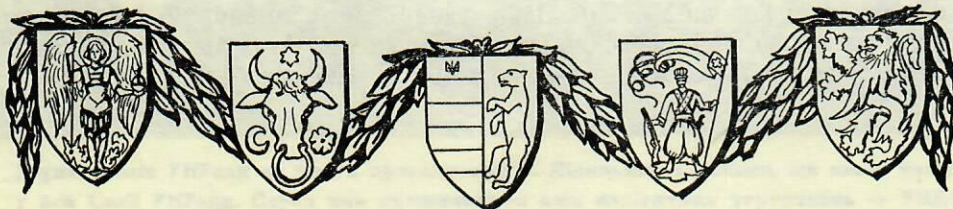
УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РАДА

В 15-ті РОКОВИНИ ЗАСНУВАННЯ.

Відійшли у вічність, віддавши своє життя Україні на найвищих постах визвольної боротьби:

Президент Андрій Лівіцький, Перший Голова Української Національної Ради Борис Іваницький (ліворуч) і Перший Голова Виконавчого Органу УНРади Ісаак Мазепа.

Президія 2-ої Сесії УНРади — Проф. Б. Іваницький — голова, д-р Ст. Витвицький — заст. голови і М. Степаненко — секретар.

I. Липовецький

16 ЛИПНЯ 1948 РОКУ

(У 15-ту річницю створення Української Національної Ради)

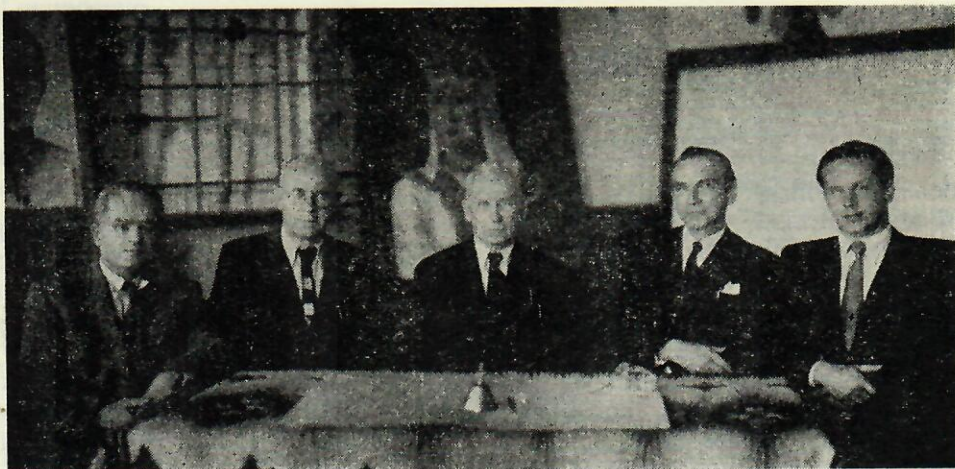
Минуло вже 15 літ, як після довготривалого політичного розбиття українське суспільство на еміграції завершило будову спільного фронту національних сил, яким стала Українська Національна Рада, що її перша Сесія відбулася 16 липня 1948 року.

Важливість цього моменту, до якого українське суспільство прийшло шляхом довшої підготовчої праці і координаційних зусиль, підкреслив Президент А. Лівіцький, коли, відкриваючи 2-гу Сесію УНРади в червні 1949 року, казав:

«Політичні угруповання не помилилися, коли в минулому році, за згодою Уряду Української Народньої Республіки, подбали про створення нашого парламентарного тіла і про зміцнення нашого Державного Центру...

«Головну Правду вже віднайдено, і та Правда однакова для всіх українських патріотів на Україні і в розсіянні сущих. Ту українську Правду Всемогутній Бог допоможе нам здобути, бо та Правда буде національною і християнською. Перед маєстатом нашої Правди — самостійної соборної демократичної Української Держави — Ви всі — солідарні й одностайні і завжди знайдете спільну мову»...

Ще більш виразно підкреслив важливість цього моменту також на 2-ій Сесії УНРади Президент Ст. Витвицький, що в часі тієї сесії був заступником Голови УНРади. Закінчуючи свою промову, він сягнув думками в минувшину і зосередив увагу присутніх на Акті Злуки Українських Земель, активним співтворцем якого йому довелося бути.

Президія Української Національної Ради 1949 — 1950 р.: Зліва направо: інж. Г. Денисенко, д-р Ст. Баран, проф. Б. Іваницький, інж. О. Бойдунік і ред. М. Воскобійник.

Президент Ст. Витвицький образно представив ентузіазм і сльози зворушення, якими українська людиність по обох боках Збруча зустріла цей акт, і зазначив:

«Акт 16 липня 1948 року був не менш зворушливий. 22-ге січня 1919 року — день злуки Українських Земель, а 16-те липня 1948 року стало актом самоперемоги, актом самовизволення і днем повної національної консолідації»...

16-те липня 1948 року — дороговказ, спільно поставлений на тернистому шляху української скитальщини в боротьбі за Українську Правду.

Для нас, учасників Української Визвольної Боротьби, 16-те липня 1948 року це — підсилення Державного Центру УНР, з яким 43 роки тому ми вийшли на еміграцію, українським парламентом, який у 15-ту річницю його існування ми щиро вітаємо.

Група членів УНРади на чолі з президентом А. Лівіцьким і гостями, що взяли участь у 2-ій Сесії УНРади. Серед них представники всіх політичних угруповань — УНДС, ОУН(р), ОУН, УНДО, СУС і УРДП.

ТРЕТІЙ ВІЙСЬКОВИЙ З'ІЗД У КИЄВІ

Стаття була вміщена в ч. 2 "Голосу Православного Братства" (липень 1963), що виходить при Церкві Св. Тройці в Чикаго. Подаємо її з деяким скороченням.

У місяці листопаді 1917 року відбувся Третій Всеукраїнський Військовий З'їзд, на який прибуло біля трьох тисяч делегатів, здебільша старшин фронтних частин.

Гасла: цілковитий зрив з Москвою, самостійна та незалежна Україна — зробили захопливе враження майже на всіх приєднаних делегатів з'їзду. А ще більше гасла самостійників стали переконливими, як наспіла вістка про повстання в Московщині большевиків проти Тимчасового московського уряду і після того, як усі українські частини київської залози стали маніфестаційно зголошуватися зі зброєю, орхестрами, національними прапорами до з'їзду з вимогою проголошення самостійної України, обіцяючи боронити інтересів України та підтримувати і виконувати всі постанови військового з'їзду, а в потребі — виступити зі зброєю в руках на захист Центральної Ради, як свого Уряду.

Після цього всього З'їзд рішуче став вимагати від Генерального Секретаріату і Української Центральної Ради проголошення Української Республіки, — і Українська Центральна Рада на своїй сесії, яка саме під цей час відбувалася і на якій було багато членів військового з'їзду, проголосила Універсал про Українську Народну Республіку. Коли про це довідались учасники з'їзду, запанувала серед них величезна радість. В усіх настрій піднісся, а після проголошення Універсалу загриміло гучне «Слава Україні, Слава Українському Урядові — Центральній Раді», і з грудей делегатів з'їзду святочно залунав національний гімн. Після цього з'їзд одногласно ухвалив негайно перервати наради та з членів з'їзду організувати бойову силу, яка б стала в обороні Української Центральної Ради проти виступів начальника Київської Округи полк. Оберучева і

тих частин київської залози, що zostалися вірними московському Тимчасовому урядові і які склалися здебільша з юнкерів, із чужого або несвідомого елемента.

На запит президії з'їзду, хто добровільно бажає вступити в бойову українську організацію, зголосилися майже всі делегати З'їзду. Цю бойову організацію, що складалася з делегатів З'їзду та нараховувала більше двох тисяч вояків, назвали першим українським революційним полком. Командантом цього полку вибрали полковника Капкана. Полк був поділений на курені, а командантами куренів вибрані були бойові, національно свідомі старшини. Курінна старшина поділила своїх людей на чети і рої, призначивши відповідних старшин. Рядовики полку склалися зі старшин і звичайних вояків, так що поруч себе стояли старі полковники, молодша старшина, військові урядовці, козаки, моряки, військові лікарі і т. п. Тут не ділилися на численні фракції, як на З'їзді, тому що в усіх була одна мета, одне бажання — стати на оборону України.

Після закінчення всяких формальностей щодо організації полку та одержання зброї, полк рушив, співаючи патріотичних пісень, у напрямку Педагогічного Музею, де урядувала Українська Центральна Рада. Був лагідний і теплий вечір. Київське громадянство масами висипало на пішоходи вулиць і з захопленням вітало Перший український революційний полк. Хвилями здіймалися вгору капелюхи та гриміло: «Нехай живе Самостійна Україна! Нехай живе Українська Національна Гардія». У відповідь на це привітання полк ще чіткіше вибивав кроки, відповідаючи на оклики гучним «Слава Україні», та ще з більшим запалом приспівував: «...Ми поляжем, щоб славу і волю і честь, Рідний Краю, здобути тобі».

Аверкій Гончаренко
сотник Армії УНР.

МОЇ ЗУСТРІЧІ З ГЕНЕРАЛОМ В. ПЕТРОВИМ

Моя перша зустріч із генералом В. Петровим була у Києві в серпні 1918 року. В тому часі з наказу Військового Секретаріату була призначена Комісія для перебрання бльоку будинків, що були збудовані для Військової Інженерної Школи на Печерську. На чолі Комісії бував ген. В. Петрів. Він був також проєктодавцем відкриття у Києві ще двох військових шкіл — Інженерної та Артилерійської, які проєктував і будову яких перевів російський царський уряд ще задовго до революції. Проєкт Ген. В. Петрова Генеральним Секретаріатом був схвалений і праця над переведенням цього проєкту в життя була розпочата, але вона була незабаром перервана через розгойдане революцією наше запілля та створення фронту проти комуністсько-московської навали.

Св. пам. ген. В. Петрів з доручення Головного Отамана Симона Петлюри провів реєстрацію українських старшин і зліквідував революційні ранги по посадах (отаманів). Над цим працював він довгий час і результати його праці дали позитивні наслідки. Ген. В. Петрову було доручено також упорядкувати стан, в якому перебували російські школи прапорщиків у Житомирі. Було їх там декілька. Упродовж короткого часу ген. В. Петрів zorganizував Військову Піхотну Школу в складі чотирьох сотень. Через обставини на фронті Школа була приділена до Дієвої Армії і приймала участь у боях з Таращанською дивізією. В цих боях вона особливо відзначилася. Матроси Балтійської Фльоти, розагітовані комуністами, у боях були безкомпромісові. Але ген. В. Петрів, старий досвідчений вояк, своєю Школою у складі 4-ох сотень розбив дивізію Таращанців, даючи молодим юнакам зразково-практичну лекцію ведення зустрічного бою з наступаючим ворогом.

В 1919 році ген. В. Петрів був покликаний на пост Військового Міністра. Осідком нашого уряду в ті часи був Кам'янець-Подільський. Фронт був приблизно на лі-

нії Рівне-Проскурів-Жмеринка і далі на південь. В цей час автор цих рядків був Губерніальним комендантом Поділля. Усі наші тиллові формації, на чолі яких стояв полковник В. Павленко, як комендант запілля, перебували також на території Поділля. Щоб уникнути різного роду непорозумінь між повітовими комендатурами і командами запілля армії, я зголосився до полк. В. Павленка, і разом із ним прибули ми до Військового Міністерства. Ген. В. Петрів після наших рапортів наказав зліквідувати адміністраційну сітку повітових комендантур і передати все майно до відповідних комендантур запілля. Заряджено було і ліквідацію Губерніальної Комендатури Поділля.

Також у тому часі Уряд Західно-Українських Земель у порозумінні з Урядом України переводив свою армію в складі 3-ох корпусів на східні землі України. Сталося природне злиття двох українських Армій, що дотепер окремо діяли, але до однієї мети прямували. На чолі цієї Армії став Штаб Головного Отамана Симона Петлюри. Начальником Штабу був генерал М. Юнаків, а його заступником генерал Курманович. Начальником канцелярії Штабу був призначений сот. А. Гончаренко. Можемо собі уявити, як багато праці уклав Військовий міністер ген. В. Петрів у цей надзвичайно відповідальний період нашого державного будівництва і збройної боротьби на одному з найважливіших відтинків — бойового поготівля запілля та забезпечення потреб Дієвої Армії. Молода наша держава, на всіх фронтах мов кліщами охоплена ворогами, однак і в цих обставинах ще здобула свою столицю. — Київ і провадила далі свою тяжку боротьбу.

Пригадую собі ще одну авдієнцію у Військового Міністра. Щоб не затримувати втікачів у прифронтовій смузі, що було небажаним явищем як з огляду на близькість фронту, так і на нележку боротьбу зі шпіонажем, — був визначений

напрямок, у якому цей еміграційний рух мав відбуватися. Прикордонними пунктами були: м. Жванець над Дністром для еміграції через Дністер до Румунії і с. Окопи по дорозі до м. Меланиці і далі до Борщева — для еміграції через Збруч. У Жванці була наша адміністраційна комендантура. Працею коменданта та його співробітників Військовий Міністер не був задоволений. Постійні скарги на апарат комендантури про різного роду зловживання, протекційність, а що найгірше — повільний вплив тих емігрантів довів до того, що там зібралось людей не сотки, а тисячі. Справа опинилася на засіданні Ради Міністрів. За короткий час я дістав наказ зголоситися до Військового Міністра. Коли я зголосився, ген. В. Петрів закоментував мені, що в порозумінні з ген. М. Юнаковим хоче призначити мене комендантом м. Жванця. «Там треба реорганізувати комендантуру, справедливо перевести перевірку документів, налагодити зв'язок з комендатурами румунською і польською»... Не мав я практичного досвіду в цій ділянці, а свого апарату не міг би так швидко, як того вимагали обставини у Жванці, підібрати і я просив обох

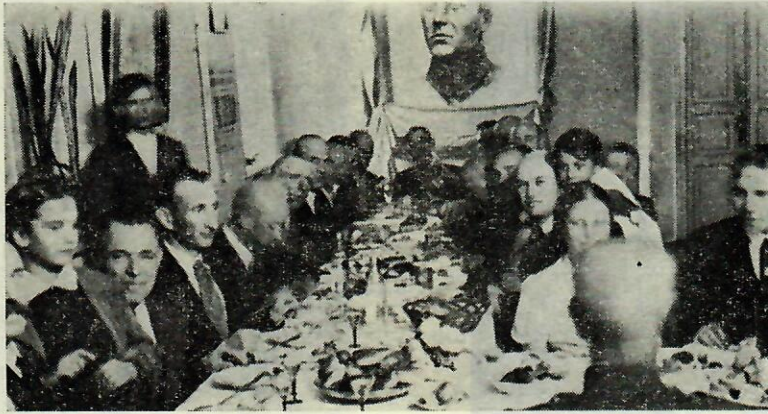
своїх начальників не зобов'язувати мене цим новим призначенням. Вони вкінці признали мені рацію і залишили мене й надалі на моєму становищі начальника канцелярії Штабу Головного Отамана.

Пригадую, і то докладно, ще одну зустріч зі св. пам. генералом В. Петровим. Це була остання, і не лише моя, а всіх нас 250 старшин. Відбулася ця зустріч у Чехії. Там ми переходили старшинський вишкіл усіх старшин піхотних формацій. Генерал Петрів перебував постійно в Празі і ми запросили його нас відвідати. Він не відмовив і приїхав до нас із своїм молодим сином. Ми всі разом обідали, і я уважно приглядався до його особи. Генерал виглядав дуже добре, хоч сивина оздоблювала вже його голову. Він був у цивільному одязі, але його постава зраджувала в ньому справжнього вояка. У своїй промові до нас він коротко пригадав ті часи, коли то і він приймав активну участь у визвольній збройній боротьбі. Вкінці сказав — «Будучи між Вами, почуваю і себе молодим, і хотілося б бути разом не лише в поході, а і в боях, та...» і махнув рукою. «Щастя Вам, Боже!», а в очах старого генерала заблищали сльози.

Новий Ульм. В городці Командарма. — На фотознімці (зліва направо): полк. М. Рибачук, ген. А. Валійський, полк. В. Татарський, ген. О. Вишнівський, полк. І. Пенарчук, полк. О. Даниленко, ген. М. Омелянович-Павленко, ген. В. Петрів, сот. Ткаченко, полк. В. Дяченко, майор С. Захвалинський, ген. К. Смовський, майор М. Арський, майор Л. Василів.

У РІВНОМУ ПЕРЕД 2-ОЮ СВІТОВОЮ ВІЙНОЮ

Рік-річно в Рівному на Волині збиралися б. вояки Армії УНР та їх родини, щоб урочисто відсвяткувати величне і традиційне вояцьке свято Покрови — патронки Українського Вояцтва.

Ця вояцька врочистість починалася в Українській Православній Церкві святочною Службою Божою, а тим часом жіноцтво, хоч трохи і незадоволене, що не могло бути в цей урочистий день на Службі Божій, мусило подбати за своїх чоловіків і нежонатих та приготувати в Українському Клубі для них традиційний смачний обід. За це їм висловлювалося пізніше відповідну і щире подяку.

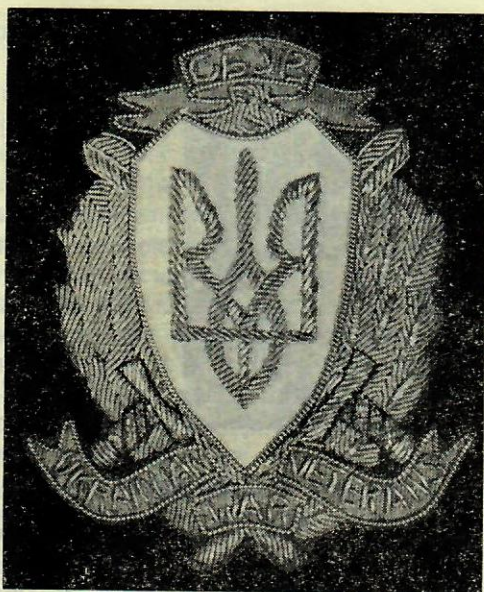
Після Служби Божої всі учасники Української Визвольної Боротьби ішли із церкви до Українського Клубу, щоб за обідом згадати минуле і тогочасне життя. Обід, як звичайно, починався молитвою, а перше слово мав, як завжди, присутній на цьому Святі голова — генерал Є. Білецький, котрий на вгорі поданій світліні сидить спиною до нас. Зліва відхилився, щоб не заслонювати стола, посол М. Бура, далі — отаман Волинець, донька Владики Мстислава панна Тамара, Проказюк, Глуховський, Д. Верба, Філоненко, інж. Семенів, полк. Недзвєцький, О. Бурлій, В. Кучабський, Гриценко, Франчук, нахилений до столу сот. Кальмуцький, С. Полікша, О. Матух з Марусею Скрипниківною на карку, п. Миськів і С. Письменний.

Як бачимо з облич, усі в поважному святочному настрою, як одна вояцька родина, однієї матері України діти. Родина, в якій не існувало партій, або хто до якої хотів, то й належав, хоч згідно з вояцькими традиціями вояк до партії належати не повинен.

Ця світлина, що її подано вгорі, відзеркалює також у всіх присутніх твердість у своїй спільній ідеї. Не було сили, яка могла б тоді нас пересварити. Тому нас відповідно й шанували. Не було тоді ані старих, ані молодих, ані східняків, ані західняків, а були лише правдиві, сердешні побратими. Хрести Симона Петлюри носили дійсно ті, хто під Його проводом боровся в рядах Української Армії. І насправді мило було провести час у такій атмосфері, де ніколи нікому ніхто не дорікав. Демагогія тут не мали місця. У такій милій і сердечній атмосфері ціле товариство проводило час до пізньої ночі, а потім ще довго залишалося всім у пам'яті оце величне, традиційне Свято Покрови.

Хай ця світлина і цей короткий спогад пригадає всім, що тільки в єдності сила. Несімо ж і далі високо той прапор, з яким наша Україна вийшла в світ в ім'я святої правди! Держімо ж ми його високо і міцно, бо це наша зброя. Бережімо наші вояцькі традиції, бо «тільки меч, а не слова здобудуть нації права!»

О. М.

ІЗ ЖИТТЯ СБУВ В КАНАДІ

ВОЯЦЬКА ЗУСТРІЧ У ГЕМИЛТОНІ

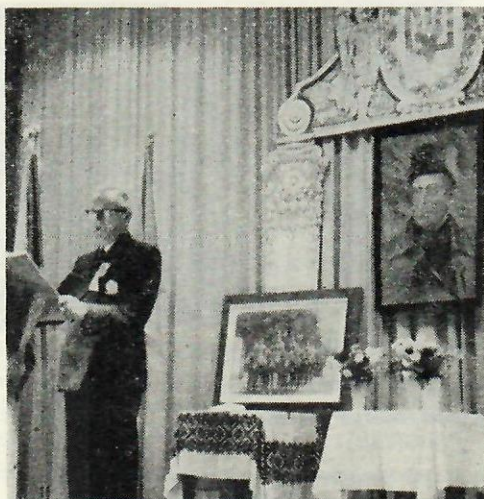
(На фотознімці зліва — нагрудна відзнака СБУВ)

ВОЯЦЬКА ЗУСТРІЧ У ГЕМИЛТОНІ

Зустріч Українського Вояцтва у Гемилтоні, яку під протекторатом Генеральної Управи СБУВ улаштували його 7-ма і 8-ма Станиці, відбулася 13 жовтня ц. р. і пройшла з помітним успіхом. Була вона найбільш масовою і людною від усіх попередніх, які протягом останніх літ улаштовував СБУВ. Найближчі Станиці взяли в ній участь зі своїми прапорами. Численно була заступлена молодь, згуртована в ОДУМ, на чолі з інж. П. Родаком. Масово дали своїх представників Побратими з таких осередків, як Монреал, Торонто, Гемилтон, Сен Кетеринс, Судбури, Лондон, Бренфорд і інші. Репрезентований був і далекий Вінніпег. Масово з'явилися на Зустріч Побратими з Бофала (США) на чолі з генералами В. Герасименком і П. Самутином. З Міннеаполісу на Зустріч прибув голова СУВ в США полк. В. Филонович. Завітали на Зустріч і окремі побратими з Чикаго, Дітройту і деяких околиць Нью-Йорку. Урочисту Службу Божу відправив Генеральний Капелян СБУВ Всеч. п.-о. В. Слюзар. За спільний вояцький обід засіло до 300 осіб, в тому до пів сотки молоді. На Зустріч було надіслано понад пів сотні привітань — від чоловічих представників Державного Центру УНР, Українського

Генералітету, комбатантських організацій окремих осіб та організацій з Канади, США, Австралії, Аргентини, Бельгії, Англії, Франції і Німеччини. Почесну Президію під час обіду творили: Всеч. п.-о. В. Слюзар, що на Зустрічі репрезентував Високопреосв. Владика Архиепископа Михаїла, інж. Е. Пастернак — голова Представництва ВО УНРади у Канаді, полк. В. Филонович — голова Союзу Українських Ветеранів в США, сот. А. Гончаренко — почесний гість, кол. Командир історичного бою під Крутами, а також коменданти 7-ої і 8-ої Станиць, як господарі: ст. лейт. М. Деркач і побр. Ф. Мороз. Багато організацій прислали на Зустріч своїх представників. Серед них відмітимо: Відділ Комітету Українців Канади у Торонті, який репрезентував інж. сот. І. Янішевський, делегацію Б-ва кол. Вояків І УД УНА на чолі з сот. С. Гуляком і ін.

Другу частину програми Зустрічі становила урочиста академія-концерт, в якій взяли участь — хор місцевої Православної Громади під керівництвом М. Сушка і Ансамбль Кобзарів ім. О. Вересая з Сен Кетеринс під керівництвом П. Казанівського. Академію було розпочато офіційною частиною, в якій сот. А. Гончаренкові бу-

ло вручено почесну грамоту від СБУВ у Канаді і СУВ в США, як вираз узнання його заслуг перед Батьківщиною, і надано почесне членство цих організацій. Генеральна Управа СБУВ вручила сот. А. Гончаренкові відзнаки своєї організації. Сот. А. Гончаренко на прохання Генеральної Управи СБУВ удекорував Военним Хрестом спадкоємців цього Хреста: по св. пам. ген. В. Петрову — його сина інж. Святослава Петріва, по св. пам. В. Змієжкові — його доньку Галину Сенишин і по св. пам. О. Петлюрі — його сина Володимира Петлюру. Також удекорований Военним Хрестом був член 5-ої Станиці — четар Микола Гарас. Зворушливим був момент, коли делегація української молоді, що об'єднана в ОДУМ, вручила сот. А. Гончаренкові прекрасну китицю квітів, виголошуючи при тому відповідне слово. Наприкінці першої частини академії сот. А. Гончаренко виголосив доповідь — «Молодь і Визвольна Боротьба».

На фотознімках (згори вниз):

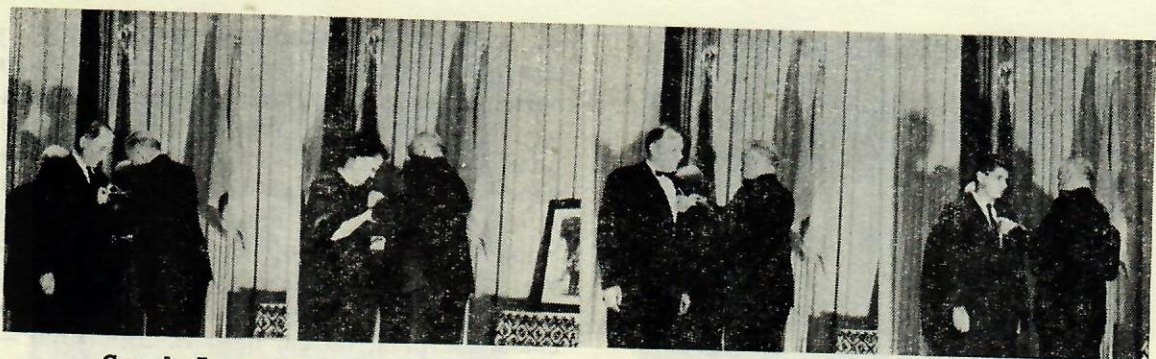
1. Сот. А. Гончаренко виголошує доповідь — «Молодь і Визвольна Боротьба».

2. Полк. В. Філонович вручає сот. А. Гончаренкові почесну грамоту від СБУВ у Канаді та СУВ в США.

3. Майор І. Липовецький і сот. Д. Сачнівський декорують сот. А. Гончаренка організаційними відзнаками СБУВ.

Продовження звіту про Зустріч і друга частина фот буде подана в наступному числі.

Сот. А. Гончаренко декорує Воєнним Хрестом члена 5-ої Станиці СБУВ четаря М. Гараса і спадкоємців цього Хреста по померлих батьках — пані Галину Змієнко-Се-нишин, інж. Святослава Петрова і Володимира Петлюру.

Делегація ОДУМ-у привітала сот. А. Гончаренка як командира бою під Крутами і вручила йому прекрасну китицю квітів, виголошуючи при тому відповідне слово привіту від молоді.

ПРИВІТАННЯ

Привітання на Воєцьку Зустріч у Ге-милтоні надіслали:

Голова Української Національної Ради — Осип Бойдуник, Голова ВО УНРади — Микола Ливицький, Керівник Ресорту Військових Справ — ген.-полк. Андрій Вовк, Представництво ВО УНРади в США, Уповнов. Ресорту Військових Справ ВО УНРади в Австралії — сот. І. Любчик, Уповнов. Ресорту Військових Справ у Франції — полк. В. Солонар, ген.-полк. О. Удовиченко, ген.-полк. П. Шандрук, ген.-полк. О. Загородський, ген.-полк. М. Капустянський, ген.-пор. М. Крат, ген.-хор. А. Валійський, полк. В. Кедровський, ВШПані Тамара Петрів, ВШПані Лідія Смовська, полк. В. Малець — з Англії, полк. Я. Закревський і пор. інж. Л. Зозуля — з Австралії, Головна Управа Т-ва Бувших Українських Вояків у

Прийнявши квіти сот. А. Гончаренко виголосив промову, в якій подякував ОДУМ-цям за увагу до його особи, зазначивши при тому, що в бою під Крутами він виконав лише обов'язок, який поклала на нього Батьківщина.

Бельгії, Управа Т-ва Бувших Вояків Армії УНР у Франції, Управа Союзу Українських Ветеранів в Аделаїді — Австралія, Українська Комбатантська Рада у Великій Британії, Головна Управа Фронту Симона Петлюри у Великій Британії, Крайова Управа Легіону Симона Петлюри в Аргентині, Президія Міжкомбатантського Комітету в Чикаго, Управа Українського Вільного Козацтва в Чикаго, Головна Управа Української Стрільцької Громади в Канаді, Управа СУВ в США — Станиця в Чикаго, ОБВУА — Відділ в Нью-Гейвені, ОБВУА — Відділ у Бостоні, Осередок СБУВ у Келгарах, Управа Української Стрільцької Гро-

мади — Відділ в Келгарах, Екзекутивний директор Комітету Українців Канади — В. Кохан, ЦК Українського Національно-Державного Союзу, Головна Управа УНДС в США, Управа Відділу УНДС в Бостоні, учасники бою під Крутами — Всеч. о. С. Магалаєс і В. Дзюблик, проф. І. Гончаренко, сот. І. Гнойовий, д-р І. Драбатий, майор К. Марущак, майор В. Зарицький, майор Д. Лимаренко, майор Б. Шевченко, Капелян 5-ої Станиці — Всеч. о. Д. Фотій, Всеч. о. І. Макогоник, сот. П. Олексієнко, побратими — Шкуть, Гнойовий і Антоненко з Денверу, побр. Я. Кондрацький, О. Білозерський і інші.

Сергій Вальдштайн, полк. Армії УНР.

ВІДЗНАЧЕННЯ ЮВІЛЕЮ полк. С. ВАЛЬДШТАЙНА і пор. Н. ПАЛІЯ

5-ого жовтня 1963 року минуло 75 років життя полк. Сергія Вальдштайна — довголітнього коменданта СБУВ, теперішнього голови Т-ва Сприяння УНРаді в Монреалі і голови монреальського Відділу Інженерно-Технічного Т-ва. Для відзначення цього ювілею, з ініціативи І-ої Станиці СБУВ, був створений Діловий Комі-

тет, який очолив комендант І-ої Станиці сот. В. Мошинський. Крім нього до Комітету увійшли: проф. А. Степовий — заст. голови Т-ва Сприяння УНРаді, В. Сойко — голова монреальського Відділу СУЖЕРО, І. Квартюк — член Управи І-ої Станиці СБУВ, А. Білоцерківський — секретар Т-ва Сприяння УНРаді і голова СУЖЕРО в Лашін, М. Карпів — заступник коменданта І-ої Станиці СБУВ і панна Євгенія Шкурат — секретар Інженерно-Технічного Т-ва.

В часі підготовчої праці до відзначення ювілею члени Комітету довідалися, що в тому ж часі минає 80 років життя пор. Н. Палія — члена І-ої Станиці СБУВ. Вирішено було ці два ювілеї з'єднати в одне свято, яке і відбулося 5-го жовтня ц. р. в приміщенні Собору св. Софії у Монреалі. В той день в Соборі св. Софії відбувся урочистий молебень, який відслужив Генер. Капелян СБУВ — Всеч. о. протопр. В. Слюзар в сослуженні о. О. Костюка. Гарно співав хор. Всеч. о. В. Слюзар виголосив довшу теплу промову, в якій накреслив життєвий шлях полк. С. Вальдштайна та його національно-громадську працю і зокрема його працю в СБУВ.

Після молебня в залі Собору св. Софії відбулася святочна вечеря. Свято відкрив голова Ділового Комітету сот. В. Мошинський, господарем свята був п. А. Білоцерківський. На святі, яке пройшло в теплій побратимській атмосфері, було виголошено багато промов. Усні привіти полк. С.

Вальдштайнові зложили представники організацій: Інженерно-Технічного Т-ва — інж. Солодуха, Б-ва кол. Вояків I-ої УД УНА — пор. Когутяк, Канадійського Легіону ім. гетьмана Мазепи — п. В. Мельник, СУК — відділ «Доньки України» — пані Мельник, СУС — п. Я. Кульба, СУК — відділ «Ганни Барвінок» — пані Є. Загурак, Т-ва Сприяння УНРаді — проф. А. Степовий, СУЖЕРО — відділ Монтреаль — п. В. Стойко, I-ої Станиці СБУВ — сот. В. Мошинський, СУЖЕРО — відділ Лашин — п. А. Білоцерківський і ін.

Листовні привіти були надіслані: Від пана Президента УНР в екзилі д-ра Ст.

Витвицького, Голови ВО УНРаді п. М. Лівицького, ген. шт. генерал-полк. П. Шандрука, ген. шт. ген.-хор. О. Кузьмінського, ген. шт. ген.-хор. П. Самутина, ген.-хор. В. Герасименка, Представництва ВО УНРаді на Канаду, Головної Управи УНДС у Канаді, Генеральної Управи СБУВ у Канаді, 5-ої Станиці СБУВ у Торонті, 6-ої Станиці СБУВ у Віндзорі, 7-ої Станиці СБУВ у Гемілтоні, майора П. Федоренка, сот. А. Шумовського, сот. І. Янішевського і ін.

Наприкінці свята усний привіт від себе і своєї дружини склав Генеральний Капелан СБУВ — о. протопр. В. Слюзар і Всеч. о. О. Костюк.

сот. В. Мошинський

ПО Д Я К А

Висловлюю мою найщирішу подяку Його Ексцеленції пану Президентові Української Народньої Республіки в екзилі Д-рові Степанові Витвицькому, п. Голові В.О. УНРаді М. А. Лівицькому, Голові Представництва ВО УНРаді в Канаді інж. Є. Пастернакові, ген. шт. ген.-полк. П. Шандрукові, ген. шт. ген.-хор. О. Кузьмінському, ген. шт. ген.-хор. П. Самутину, ген. хор. В. Герасименкові, Ген. Управі СБУВ у Канаді на чолі з майор. І. Липовецьким, всім станицям СБУВ та членству, всім установам і окремим особам за їх привіти та побажання з нагоди 75-річчя з дня мого народження.

С. Вальдштайн, полк. Армії УНР

Всесвятіших Ієрархів і Всечесне Духовенство Українських Церков, Державний Центр Української Народньої Республіки, Комітет Українців Канади і Його Складові Організації, Український Канадійський Легіон, українську генеральну та булавну старшину і всіх побратимів, Управи Станиць і все членство Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді — з нагоди Різдва Христового і Нового Року щиро вітає і найкращі побажання пересилає

**Генеральна Управа
Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді**

З Новим Роком і Різдом Христовим засилаю щиросердечні поздоровлення з найкращими побажаннями для Генеральної Управи і для всіх Побратимів, що зорганізовані в СБУВ.

Вір'ю, що наступний 1964-ий рік зміцнить організовані лави Українського Вояцтва і наблизить нас до здійснення нашої великої Мети!

**Андрій Вовк, ген.-полковник
Керівник Ресорту Військових Справ**

Посвячення прапора Станиці Б-ва кол. Вояків 1-ої УД УНА в Едмонтоні, що відбулося 13 жовтня 1963 року в Катедральній Церкві св. Йосафата. Прапор посвячують (зліва направо): о. пор. Л. Сивенький, о. митрат, полк. д-р В. Лаба та о. д-р Є. Камінський — голова Відділу Б-ва Дивізійників в Едмонтоні. З-заду за о. Л. Сивеньким — стоїть кол. Командуючий УНА ген. шт. ген.-полк. П. Шандрук.

ЮВІЛЕЙНІ СВЯТКУВАННЯ 20-РІЧЧЯ 1-ОЇ У. Д. УНА В ЕДМОНТОНІ

Цього року, з нагоди 20-річчя створення 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії, по різних країнах світу, де перебувають колишні дивізійники, відбуваються менш чи більш величні святкування. Відбулося таке святкування і в Едмонтоні (Канада), де є Станиця Братства колишніх вояків 1-ої Української Дивізії УНА, яка начислює коло 100 членів.

У днях 12 і 13 жовтня ц. р., старанням місцевої Станиці, в Едмонтоні відбулася зустріч дивізійників західньої Канади з приводу 20-річчя створення 1-ої Дивізії УНА. У ювілейних святкуваннях узяв особисту участь головнокомандуючий УНА ген. штабу генерал-полковник Павло Шандрук зі США.

Ген. Павло Шандрук приїхав до Едмонтону ще в п'ятницю, 11-го жовтня ц. р. Увечері був він гостем Управи Станиці. За споминами і дружніми вояцькими розмовами члени Управи перебули з достойним гостем до пізньої ночі.

Зустріч із членством Станиць Едмонтону й Калгарі та представником з Ван-

куверу відбулася в суботу, 12 жовтня, при участі понад 100 дивізійників. Генерала вітали о. д-р Є. Камінський від Станиці Братства Едмонтону, який був теж і господарем зустрічі. Він також звітував про діяльність Станиці, як теж згадав про мету зустрічі. Далі достойного гостя вітали: Д. Гамонів від Станиці Калгарі та В. Давидяк від Ванкуверу. Представником з Вінніпегу був п. Терентяк. Учасників зустрічі привітав також О. Климкович від УСС-ів. Генерал П. Шандрук у своїм слові висловив радість, що він може бути між своїми колишніми вояками та разом з ними святкувати 20-річчя постання Дивізії. Він також говорив про значення прапору, який був посвячений в наступному дні для Станиці Братства в Едмонтоні.

Генерал П. Шандрук був теж гостем на забаві дивізійників і запрошених гостей, що відбулася в суботу ввечері при участі понад 600 осіб.

В неділю 13 жовтня в катедральній церкві св. Йосафата, начальний капелян Дивізії о. митрат В. Лаба відслужив св. Лі-

тургію в сослуженні священиків, колишніх дивізійників о. Л. Сивенького і о. д-ра Є. Камінського. Він теж виголосив у зворушливих словах проповідь. По св. Літургії була відслужена панахида за упокій усіх тих дивізійників, які в боротьбі за рідну справу поклали свої голови. Після панахиди відбулося посвячення прапора для Станиці Братства, що його довершив о. митрат Лаба. Хорунжими були: М. Блавацький, М. Кучер і Я. Бабій. Кумами були відпоручники Української Стрілецької Громади в Едмонтоні, Братства УСС, УПА, Братства дивізійників з Калгарі, Вінніпегу і Ванкуверу. Із цієї нагоди куми і громадянство склали досить поважні пожертви і написали свої імена до пропам'ятної книги. Церемонія ця відбулася в залі під церквою. Понад сотня членів була присутня на св. Літургії і на панахиді посеред церкви, позаду прапорів Станиць Едмонтону і Калгарі. Панахиду співав хор УНД-у під диригентурою М. Свистуна.

Закінченням ювілейних святкувань був бенкет у неділю 13 жовтня, в якому взяло участь 280 осіб. Бенкет розпочато молитвою. Господарем бенкету був адв. П. Саварин. Він представив головний стіл, а зокрема достойного гостя ген. П. Шандрука. До учасників бенкету промовляли о. полковник митрат В. Лаба і ген. П. Шандрук. Перший про те, що на дивізійниках далі лежить обов'язок їхньої вояцької присяги, а другий — про вояцьку мораль дивізії.

Генерал П. Шандрук зокрема звернув увагу на те, що цим разом не було так, як колись у нашій історії, «хай твоя голо-

ва за наші голови», і на те, що він від початку до кінця мав повне довір'я старшин і стрільців Дивізії. Д-р М. Росляк говорив про те, як творилася Дивізія, а д-р М. Снігурович склав привіт від складових організацій КУК. Чимало писемних привітів склали різні організації і їх відчитав господар: від ген.-пор. М. Крата, від УСС, від УСС, від СУМ-у, ЛВУ, Пласту, від провінційного секретаря А. Головача, від пор. УГА кол. судді Т. Мацькова, від МУН, НТШ, від Генеральної Управи СБУВ, від Головної Управи Братства в США, від Крайової Управи в Торонті і ін.

Під час бенкету господар подав до відома, що найвищими воєнними хрестами заслуги нагороджені були о. полковник митрат В. Лаба, майор Ковальський, Д. Гамонів і В. Різник. Присутні нагородили їх рясними оплесками.

Під кінець бенкету учасники хвилиною мовчанкою віддали поклін поляглим членам дивізії і згадали тих, які принесли жертви страждань, тобто — чи то були ранені, чи помандрували через УПА на Сибір, чи то осиротіли жінок і дітей.

Велика участь у святкуваннях дивізійників і громадянства в Едмонтоні показала, що ідеали, за які вони боролися, дорогі нам і досі, показала, що дивізійники хоча не в рідних одностроях, але за рідну справу боролися і визнавали, що без боротьби немає волі. Присутність братніх вояцьких організацій показала силу побратимства зброї, бо ні одні, ні другі, як казала Леся Українка, не могли «осторонь стояти» і споглядати, як «ллється братня кров»...

П. С.

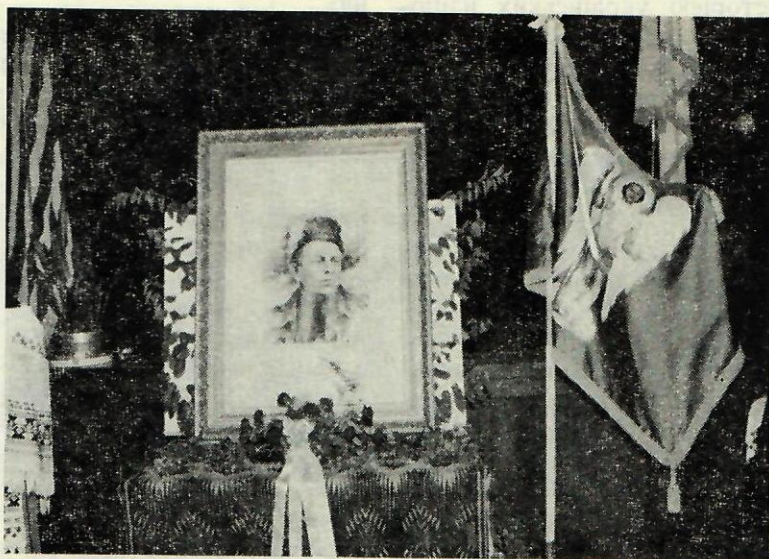
Передаю новорічний привіт для всіх членів СБУВ. Вітаю Вас моїми найкращими побажаннями.

Павло Шандрук
Ген. Шт. Генерал-полковник

СОЮЗ Українських Ветеранів в С.Ш.А.

Прапор Станиці СУВ у Чикаго, урочисте посвячення якого відбулося 15-ого вересня 1963 року.

ВЕЛИЧНЕ ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРА СТАНИЦІ СУВ У ЧІКАГО

Величне посвячення організаційного прапора Станиці СУВ в Чикаго, відбулося в Соборі св. Володимира, 15-го вересня 1963 року. Посвячення довершив о. митрат Федір Білецький при співі соборного хору під проводом проф. І. Трухлого. Глибока змістом проповідь о. митрата Ф. Білецького помітно зворушила не тільки ветеранів, які численно стояли по обох боках аналоя, але й усіх кумів, які тримали стрічки, що розходилися в усі боки прапора.

Закінчивши проповідь згадкою про те, що національне життя для українських ветеранів є далшим тягом їх визвольної боротьби, і що ветерани й далі лишаються вірними їх традиціям, побратимству зброї та ідеї, яку символізує цей прапор, — о.

митрат Ф. Білецький передав прапор Голові СУВ в США — полк. інж. В. Філоновичеві, а той Голові Станиці — майорові В. Рудецькому, який і подав цей прапор прапороносцеві — хорунжому Григорію Савину. Передача відбулася в супроводі відповідних церемоній та слів і приречень.

Дальші урочистості відбулися в залі св. Володимира і склалися з уписування кумів у пропам'ятну книгу, забивання цвяхів та офіційної частини, яку відкрив Голова Станиці — майор В. Рудецький, — ушановуючи пам'ять померлих св. п. генералів — Івана Омеляновича-Павленка, Василя Чабанівського та майора Семена Рогатюка, і вітаючи в імені Станиці присутніх.

Офіційна частина складалася з промови Голови СУВ в США — полк. інж. Василя Филиповича та слова Культурно-Освітнього Референта Станиці — майора інж. Юрія Артюшенка.

Полк. Василь Филонович, привітавши ці урочистості в імені Головної Управи СУВ, Станиці в Міннеаполісі та Української Воєнно-Історичної Дослідної Студії, спинився над історією українських національних традицій та над плеканням їх у рядах Союзу Українських Ветеранів.

Майор Юрій Артюшенко, прочитавши писемний привіт Генеральної Управи Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді, висловив слово про зміст і значення цих урочистостей.

Після офіційної частини Голова Станиці — майор Василь Рудецький покликав на тостмайстра хор. інж. М. Феценка-Чопівського, який і приступив до уділення слова для виголошення привітів представникам організацій і поодиноким громадянам.

В імені Українського Вільного Козацтва забрав слово — проф. В. Іващук, який у довшій змістовній промові говорив про ролі українських ветеранів в українському національному житті.

О. митрат Ф. Білецький поблагословив страву, яку присутні почали споживати, слухаючи дальших промовців.

Від Парафільного Уряду св. Володимира говорив його Голова — М. Ткачук, який висловив думку, що українська справа так довго буде життєвою, як довго вона буде мати послідовників ідей голошених Союзом Українських Ветеранів.

Інж. В. Ростун, в імені Т-ва Сприяння УНРаді в Чикаго, підкреслив непохитну вірність СУВ українським державницьким ідеалам та законному їх речникові — Державному Центрові УНР в екзилі.

Проф. М. Семчишин висловив своє велике вдволення з успіхів Станиці СУВ в Чикаго та віру в те, що Союзіві Українських Ветеранів вдається повернути духову єдність та однозгідність в українському національному житті.

В імені ОДУМ-у говорив п. Данило Завертайло, який підкреслив, що молодь була і є серцем і думками з Ветеранами, — яким «честь і слава, що вони 45 років витримали на своїй стійці».

В імені УРДП говорив п. Федір Ровенко, який з ентузіазмом проголосив: «ми готові перейняти від Вас цей прапор у наші руки, я теж вояк отого молодшого покоління».

Поручник Любомир Кузик склав привіт в імені Організації Державного Відродження України (ОДВУ) та, між іншим, сказав: «я гордий, що є кумом цього прапора».

Від буковинського «Чорномор'я» Станицю вітав поруч. Степан Будний, підкреслюючи, що він у СУВ бачить те, що шукав.

Глибоко змістовне слово сказав інженер Володимир Шевченко, закінчуючи свої думки ствердженням, що на підставі ним тут почутого Союз Українських Ветеранів не залишиться без потомства.

Від Парафії св. Софії склав привіт п. Микола Митко, а від Братства Юрія Переможця та св. Софії — пан Шерстюк, який зазначив, що Братство св. Юрія і СУВ — є одна рідна родина».

Теж узяв слово й капітан литовської Армії, який у часі нашої визвольної боротьби був у складі Української Армії, закінчивши промову окликом: «Слава Україні!»

Прийняття закінчилося молитвою, яку прочитав о. митрат Ф. Білецький. Після цього всі присутні відспівали український національний гімн. Не можна тут промовчати й того, що учасники прийняття завдячують його пишноту дружинам членів Станиці, як теж велика подяка прислугує ОДУМ-івкам за їхню поміч у часі прийняття.

Та не був би цей допис повним, якщо б не згадати головного, а то того, що цей прекрасний прапор Станиці СУВ у Чикаго є твором відомого геральдика полковника Миколи Битинського з Торонта.

Юрій Артюшенко

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СТАНИЦІ СУВ У ЧІКАГО

19-го жовтня 1963 р. відбулись річні загальні збори членів Станиці СУВ у Чікаго.

Збори уділили абсолюторію уступаючій Управі і зокрема висловили признання й подяку голові Станиці майорові В. Рудецькому і секретареві майорові Ю. Артюшенкові за їх жертвенну працю і досяги по організації станиці в першому році її існування.

На наступну каденцію загальні збори Станиці обрали: Інж. Микола Фещенко-Чопівський — голова Станиці, майор Володимир Зарицький, капітан Іван Чесно, ппор. Степан Будний, побр. Андрій Плонсак — члени Управи.

Пполк. Никифор Горбач, майор Юрій Артюшенко, пор. Михайло Ткаченко — Контрольна Комісія. Пполк. Олександр Даниленко, майор Семен Зелінський, старшина Бражник — Тов. Суд.

Група виконавців програми Академії "Петлюра-Коновалець", що відбулася в Аделаїді (Південна Австралія) 19 травня 1963 року. На світлині (зліва направо): полк. Я. Закревський, інж. Б. Соловій, пор. інж. Л. Зозуля, пані К. Рошко, студ. Леся Голойда, Б. Карпенко, бунч. І. Войцехівський — прапорonosець. П. Біловол, пані І. Захаряк, студ. Леся Біловол, пані Г. Зозуля, студ. Лев Зозуля.

АВСТРАЛІЯ

З ДІЯЛЬНОСТІ СУВ В АДЕЛАІДІ

Загальні Збори Відділу СУВ відбулись 1 вересня ц. р. Загальний погляд на діяльність Управи Відділу дає наступна її декларація, яку подаємо увазі читачів нашого «Бюлетеня».

Остання каденція Управи СУВ в Аделаїді, на чолі якої стояв полк. Я. Закревський, почала своє урядування 5-го лютого 1961 року з 19 членами і 10-фунтовим сальдом у касі. Першим символічним кроком новообраної Управи була постанова пожертвувати ці 10 фунтів на Український

Народній Дім в Аделаїді. Цим і було започатковано цілу низку пожертв і допомог, які в кінцевій сумі дали понад 500 фунтів на протязі 30 місяців. У своїй діяльності Управа не обмежувалася тільки своїм членством, але вийшла на широкий громадський форум, як станова понадпартійна організація бувших українських вояків різних формацій, починаючи від ветеранів Збройної Боротьби Армії УНР і кінчаючи УПА.

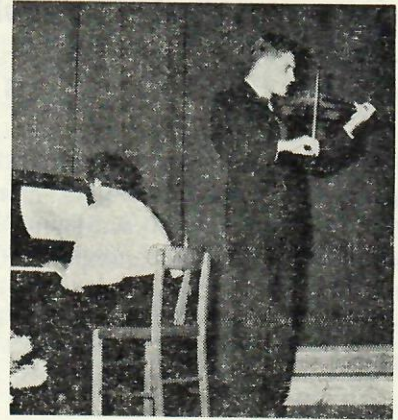
Соборницька настанова та ідейна праця з'єднала цій невеликій, але дисциплінованій організації, своїх щирих і численних

приятелів. До Відділу почали зголошуватися нові члени, що значно збільшили його особовий склад, а своїми досить численними пам'ятковими і розваговими імпрезами організованими Управою Відділу, збудовано не лише міцну фінансову базу, але й здобуто належний престиж серед громадянства.

До цього часу (липень 1963) на прибуткових позиціях нараховується 956.5 фунтів, як наслідок більших і менших відзначень та академій, двох коляд, двох забав і ріжних збірок. Із цих сум пожертвовано 501 фунт на різні національні цілі: на Позику Визволення України (100 дол.), інвалідам і непрацездатним воякам у Німеччині (158.16. - фунтів), на будову Храму св. Симона в Парижі (136.9. - фунтів), на Український Народний Дім в Аделаїді (50 фунтів) та на різні менші допомоги організаціям і особам.

Відділ СУВ в Аделаїді є мабуть єдиною комбатантською організацією, що є власником золотої грамоти Позики Визволення України, як також грамоти на 7 центів (35 фунтів) на Храм св. Симона в Парижі. Він є першим, як організація, уділорцем Української Кредитової Кооперативи в Аделаїді, він є Представником Комітету по будові Храму св. Симона на Південну Австралію і має Головне Представництво «Бюлетеня Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді» на цілу Австралію.

Метою цієї згадки є підкреслити ту щирю прихильність ширшого громадянства до ідей бувшого українського вояцтва, що виявляється в прийнятті колядників СУВ-у, у відвідуванні його імпрез, в цінній допомозі працею, продуктами для буфетів, дарунками на льотерії і т. п. Без цієї прихильності неможливим був би такий ефективний, майже тисячний, фінансовий оборот. Усім прихильникам належить за це щира подяка та признання. Висловити на-

Студент медицини Лев Зозуля під час виступу на Академії 19 травня 1963 року. При піаніні — пані Галина Зозуля.

лежить надію, що ця прихильність і допомогіві зусилля будуть затримані й для всіх українських організацій, що провадять боротьбу з московським імперіялізмом на всіх відтинках українського суспільно-громадського життя.

19 травня ц. р. в Народньому Домі в Аделаїді відбулася, організована заходами місцевого Відділу СУВ, Академія, якою вшановано пам'ять Головного Отамана Симона Петлюри і полковника Євгена Коновальця. Академію було відкрито англійським гимном і першою точкою її програми було — «Честь прапорам і складання вінків». Потім було — «Вступне слово» полк Я. Закревського, ширша доповідь інж. Б. Соловія, як також низка деклямацій, сольових виступів місцевих артистичних сил та Хору Української Громади Півд. Австралії під керівництвом магістра Й. Кліша. До Ділового Комітету для організації Академії входили: полк. Я. Закревський, Б. Карпенко, Л. Зозуля, а також — І. Гречко і М. Ваксютенко — від Легіону Симона Петлюри.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЧЛЕНСТВА СУВ В АДЕЛАЇДІ

1 вересня ц. р. відбулися Загальні Збори членства СУВ в Аделаїді. Управі вислано признання за її діяльність і в повному складі переобрано на наступну каденцію: полк. Я. Закревський — голова, сот. Ю. Скибинецький — заступник голови, побр. Б. Карпенко — секретар, бунч. І. Войцехівський — фін. референт, пор. інж. Л. Зозуля — культ.-ос-

вітній референт, чот. М. Лесів — запасовий член. Контрольна Комісія: хор. інж. А. Карташевський — голова, хор. С. Залеський, і коз. І. Калинюк — члени. Делегатами на З'їзд в Мельборні, що відбувся в днях 5-6 жовтня ц. р., були обрані: полк. Я. Закревський, сот. Ю. Скибинецький, пор. Л. Зозуля і хор. С. Залеський.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ КОМБАТАНТІВ АВСТРАЛІЇ

На Делегатському З'їзді, що в днях 5-6 жовтня ц. р. відбувся в Мельборні і в якому взяли участь представники Відділів СУК Вікторії, Нової Південної Валії (Сидней) і СУВ в Аделаїді (Півд. Австралія), — засновано Союз Українських Комбатантів Австралії. До Крайової Управи Союзу увійшли: майор Сава Яськевич — голова, сот. В. Демяненко і пор. Г. Базалицький — члени. До Контр. Комісії обрано сот. Д. Денисенка — кол. старшину 5-ої Київської дивізії, що є нині головою СУК на Нову Півд. Валію, пор. С. Цимбалюка і М. Густавського. До Тов. Суду обрано: полк. Я. Закревського — голова, пор. інж. Л. Зозулю і хор. С. Залеського. Постановлено в своїй діяльності в першу чергу провадити акцію допомоги для Державного Центру УНР, будови Храму св. Симона в Парижі, Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі, Публіцистично-Наукового Інституту в США і «Бюлетеня СБУВ» у Канаді, з побажанням щоб він змінив свою назву на більш загаль-

ну. З'їздом вправно керував сот. І. Любчик — представник Військового Ресорту ВО УНРади на Австралію. На З'їзді, як почесні гості, були присутні: Його Преосвященство Владика Варлаам, п.-о. Борис Сташин — член СУК в Мельборні, Настоятель Св. Покровської АУПЦ в Мельборні, представники — Союзу Українських Організацій Австралії, «Вільної думки», 1-ої УД УНА і інші, що зложили З'їздові привіти від своїх організацій.

Імена Побратимів, що їх обрано до Центральних Органів Союзу і зокрема ім'я голови Союзу — майора Сави Яськевича — довголітнього члена Представництва ВО УНРади на Австралію, кол. голови Української Громади Нової Півд. Валії, теперішнього голови Т-ва Сприяння УНРаді на Австралію, — говорять за те, що Союз Українських Комбатантів Австралії заповнить своє існування всебічною і творчою працею.

РЕЗОЛЮЦІЇ ДЕЛЕГАТСЬКОГО З'ІЗДУ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КОМБАТАНТІВ АВСТРАЛІЇ

1. Делегатський З'їзд СУКА вітає Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі на чолі з Високодостойним Президентом д-ром С. Витвицьким, Високопреосвященіших Владик і Всечесне Духовенство Українських Церков, Керівника Військового Ресорту ВО УНРади, Союз Українських Організацій в Австралії та всі його складові організації і членство організацій бувших українських вояків у Вільному Світі.

2. В 30-ті роковини організованого червоною Москвою жадливого голоду в Україні, З'їзд хилить голови перед пам'яттю мільйонових жертв московського геноциду, а братам і сестрам у поневоленій батьків-

щині засилає свій щирий привіт з вірою в остаточну перемогу над московським окупантом.

3. З'їзд хилить голови перед св. пам. Головним Отаманом Симоном Петлюрою та всіма борцями, що полягли в боях за Самостійну Соборну Україну або померли на чужині, продовжуючи дальшу боротьбу в освідомленню Вільного Світу на форумі всіх антибольшевицьких організацій.

4. Перевівши обмін думок у справі об'єднання СУК в Австралії і СУВ в Аделаїді, щодо утворення Крайової Управи на Австралію, З'їзд постановив об'єднатися обом комбатантським організаціями під назвою «Союз Українських Комбатантів Австралії» з підпорядкуванням легальному Урядові в екзилі, яким на цей час являється Українська Національна Рада та її Виконний Орган.

Крайовій Управі доручається поробити всі заходи до того, щоб допровадити до найскоршого успішного утворення Світового Об'єднання всіх комбатантських організацій, які стоять на платформі УНРади, а з іншими утворити діловий контакт у наших спільних справах.

5. Заслухавши інформацій про життя українських комбатантських організацій у Вільному Світі, З'їзд із жалем констатує факт непорозумінь серед бувшого українського вояцтва, грубих форм взаємного поборювання і очорнювання та закликає Побратимів припинити ці несмачні дискусії для збереження доброго імені українського вояцтва і вояцької солідарности.

Президія Делегатського З'їзду Союзу Українських Комбатантів Австралії

З нагоди Різдвяних Свят і Нового 1964 року, в імені Членства Відділу СУВ в Аделаїді, засилаємо щирі вояцькі привітання Панові Президентові УНР, Зверхникам Українських Церков, членам УНРади і її Виконавчого Органу, Генералітетові Армії УНР, Генеральній Управі СБУВ у Канаді, Крайовій Управі Союзу Українських Комбатантів Австралії та всім Побратимам, що об'єднані в українських комбатантських організаціях Вільного Світу з гарячим побажанням дальшого скріплення і консолідації для зміцнення Державного Центру УНР.

**Управа Відділу СУВ в Аделаїді
(Південна Австралія)**

З нагоди Різдв'яних Свят і Нового Року через Ваш Бюлетень засилаю мої найщиріші побажання майорові І. Липовецькому, генералам П. Самутину і В. Герасименкові, пполк. М. Битинському, пор. М. Годованюкові, хор. М. Сокілу, побр. С. Кравченкові і всім Членам Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді. Хай Всевишній збереже усіх Вас в доброму здоров'ю для завершення наших відвічних прагнень.

Ппор. А. Гришин, Франція

ФРАНЦІЯ

ТОВАРИСТВО Б. ВОЯКІВ АРМІЇ УНР У ФРАНЦІЇ

Час від часу надходять до нас листи з матеріалами, що освітлюють діяльність Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції. Зустрічаємо в них велике зусилля заактивізувати діяльність не тільки розпорошеного і не цілком зорганізованого донині вояцького сектора, але й громадського життя у Франції. Виразним виявом цього є обговорені і схвалені 21-им З'їздом у жовтні мин. року Тези Т-ва, які подаємо тут увазі читачів «Бюлетеня СБУВ».

ТЕЗИ Т-ВА Б. ВОЯКІВ АРМІЇ УНР У ФРАНЦІЇ

1. Кожний член Т-ва, ознайомившись з п. 5 Внутрішнього Регуляміну Т-ва, повинен всюди й безнастанно виконувати таку точку статуту, яка є змістом нашого Т-ва. Ця точка говорить:

«Т-во, стоячи на державно політичних засадах Державного Центру УНР, має на меті: плекання ідеї збройного чину для відродження Державности і Суверенности України, об'єднання б. вояків-українців у Франції для моральної і матеріальної взаємодопомоги та для всебічної підтримки Державного Центру УНР».

Тому, що наше Т-во є організацією понадпартійною і понадгруповою, кожний член нашого Т-ва повинен виявляти повну толерантність до кожного політичного угруповання, крім комуністичних. Кожний член Т-ва повинен пам'ятати, що він має в собі частку того духу армійського, що його завданням є обороняти всю українську націю, а не тільки якусь її частину. Цей армійський дух повинен керувати кожним членом Т-ва, без винятку, у його думках, діях і вчинках на чужині.

2. Кожний член Т-ва повинен усвідомити собі реальний стан української спільноти на еміграції, а саме — що існують різні течії політичної думки серед української еміграції. Отже кожний член Т-ва повинен ставитися до своїх земляків з однаковою толеранцією і увагою, незалежно від того, чи ці земляки поділяють точку 5-у нашого статуту чи ні. Повага до чужих політичних поглядів викликає повагу до власних поглядів. І тому в заєминах зі своїми земляками в місці перебування члена Т-ва повинно панувати бажання співпрацювати

для загально-національної мети. Пропагуючи ідеї товариства, кожний член Т-ва повинен одночасно вияснювати і членам — своїм колегам, і не членам Т-ва правдиву мету нашої організації.

3. Знаючи, що величезна більшість української еміграції у Франції не охоплена різними організаціями, кожний член Т-ва повинен ретельно агітувати серед тих, що не входять до складу організацій, щоб ці земляки вступали в якінебудь українські організації і тим виконали свій національний обов'язок перед Батьківщиною. Кожний член Т-ва повинен розбивати апатію та індеферентність серед тих земляків, що влаштували своє персональне життя і стоять осторонь від українських організацій. Нехай кожний земляк вступає до складу якої хоче організації, яка йому лежить ближче до серця і до якої має симпатію, але нехай вступає. Поза організаціями не повинно бути ні одного українця у Франції. На ділі ж виходить, що в Парижі існують централі, а на провінції лише нечисленні кадри, а ціла еміграція не є об'єднаною. Така картина є дуже сумною. Отже активність членів Т-ва в напрямі об'єднання українців у лоні існуючих на терені Франції організацій є пекучою і нагальною проблемою.

4. Кожний член Т-ва повинен усвідомити собі, що він є членом єдиної, на цілу українську спільноту у вільному світі, організації, в лоні якої знаходять собі місце б. вояки-українці, незалежно від того, в якій армії вони служили, незалежно від того, якими шляхами вела їх доля. У різних країнах вільного світу існує багато органі-

заций б. українських вояків, але вони здебільшого всі однородні, вони не охоплюють усіх б. вояків-українців. Наше ж Т-во являє собою організацію загально-об'єднуючою всіх українців — б. вояків доброї волі.

В цьому є сила і вага нашої організації.

5. Зокрема треба відзначити той факт, що в лоні нашої організації знаходять собі місце і старі — б. вояки Армії УНР — і молоді, що не могли бути в складі тієї Армії, бо народилися після нашої збройної боротьби 1917 — 1921 років, але які в силу тих чи інших обставин опинилися у Франції. І коли вони поділяють наш статус, наші завдання і наші цілі — то вони є рівнорядними членами нашої організації і мають в її лоні однакові права. Більше того, важливим завданням б. вояків Армії УНР є — прищепити цим молодим членам Т-ва велич традицій УНР, значення цих традицій для майбутнього нашої нації, і передати свій досвід боротьби за наші національні ідеали. Це є почесна роля старших вояків Армії УНР і їхнє нагальне завдання.

6. Так діючи, кожний член Т-ва своєю чинністю, своїми словами і дотриманням значених засад, спричиниться до посилення організації масового спротиву проти того режиму, який поневолює Україну.

Чим краще буде організовано українську спільноту у Франції, тим дужчим буде наш спротив, тим краще ми допоможемо нашому народові у його боротьбі за національне і державне визволення.

А це ж є мета і зміст нашого перебування на чужині.

Коли ми цього не зробимо, то малою буде нам ціна.

Зміст цих тез — як інформує Управа Т-ва своїх членів, — це не тільки декларації про завдання Т-ва, що відновило своє життя. Це є також інструкції для всіх членів, які повинні ці тези переводити в життя. Кожний член Т-ва повинен бути носієм тих ідей, що висловлені в цих тезах. Ці тези — це програма діяльності всіх членів Т-ва.

22-ий З'їзд Т-ВА Б. ВОЯКІВ АРМІЇ УНР У ФРАНЦІЇ

9 — 10 листопада 1963 року в Парижі відбувся 22-ий З'їзд Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції. На ньому були представлені філії та осередки Т-ва: Париж, Везін-Шалет, Ліон, Гренобль, Крез-Моншанен, Льонгві, Нансі, Домбаль, Труа, Страсбург, Ля Постоль, Абондан, Монпельє, Ніца, Мондевіль і Дів-сюр-Мер, Рубе, Валянсьєн, Вершені, Сент-Обан. Деякі осередки, що не могли прислати своїх представників на З'їзд, привітали З'їзд листовно. На загальну кількість членів Т-ва — 167 осіб, було заступлено на З'їзді 148 членів.

З'їзд розпочався молитвою, що її проказав п.-о. Михайло Єремійв — настоятель Української Православної Парафії. З'їзд відкрив голова Т-ва полк. Павло Вержбицький і передав слово п. Домінікові Одолянві — Федеральному Голові «Юньон Національ де Комбатан», до якої Т-во є афілійоване, і яка нараховує понад півмільйона членів. П. Домінік Одолян при-

вітав теплими словами учасників З'їзду та гостей і запевнив їх у щирій прихильності не тільки як до емігрантів, які знайшли притулок у Франції, але також як до справжніх патріотів, вірних священним традиціям своєї Батьківщини — України, вірних заповітам своїх героїв, що впали в боротьбі за самостійність і свободу України. «Я щасливий бачити на власні очі і сиві голови нескорених і рішучих борців за вашу волю, і молоді, повні вогню і запалу, очі ваших наступників, що йдуть з вами плече-в-плече, рука-в-руку. Я задоволений із цього тісного зв'язку різних поколінь, що живуть однією ідеєю, однією метою, одним духом. Мета ваша шляхетна, а дух ваш, як бачу, непереборний. Щасти ж вам, Боже!»

Вітав З'їзд також і п. Порте де ля Морандьєр, молодий заступник Голови — «Юньон Національ де Комбатан», який є одночасно і Головою «Юньон Національ де

Комбатан Північної Африки», організації з 150.000 членами. Динамічна, повна молодецького вогню, промова п. де Порте справила дуже сильне враження на присутніх. Вона у великій мірі спричинилася до того, що пізніше З'їзд виніс резолюцію про створення при Т-ві секції тих б. вояків-українців з походження, які служили у Французькій Армії, секції, яка має тісно співпрацювати із секцією молодих при «Юньон Насіональ де Комбатан».

Чудове й чуле слово виголосив п.-о. Яцків від Католицької Української Місії, указавши на ролі б. вояка в житті українського народу.

На відкритті З'їзду було багато представників українських і чужинецьких організацій, а серед них: д-р Ріндов — голова б. Болгарських Вояків у Франції, майор Олександр Кінцуришвілі — голова б. Грузинських Вояків у Франції, п. Кадір — представник Азербейджанських б. Вояків та ін. Крім того були п.-о. Яцків, п. П. Плевако — голова Будівельного Комітету Українського Храму, проф. П. Шумовський — голова Гуртка Франко-Українських Студій у Франції, пані В. Лукіянович — член УНРади, пані О. Вишнівська, п. Любомир Гузар — голова «Української Єдності» у Франції, д-р І. Мусіянович — голова Української Асоціації для об'єднання Європи та ін.

На З'їзді було зачитано довгу низку привітань, перелік яких подаємо окремо. З огляду на те, що цей 22-ий З'їзд Т-ва проходив під знаком відзначення 15-ліття існування Української Національної Ради, слово було дано сот. С. Созонтову — членові Управи Т-ва, кол. голові Представництва ВО УНРади на Францію, кол. Голові Виконавчого Органу УНРади. У своїй доповіді він висвітлив генезу постанови Української Національної Ради, її політичну структуру, працю і т. п. Рясними і довготривалими оплесками подякував З'їзд сот. С. Созонтову за його змістовну і цікаву доповідь.

Після переви і звіту Мандатної Комісії було обрано Президію З'їзду, у склад якої увійшли: полк. П. Вержбицький — голова, пполк. П. Закусило і сот. Я. Возняк —

заступники голови та пор. А. Гришин і п. Берк — секретарі.

Звіти Управи всебічно схарактеризували як сучасний стан Т-ва і його працю, так і співпрацю Т-ва з іншими комбатантськими організаціями і зокрема з «Юньон Насіональ де Комбатан», з Радою Федерації б. Вояків Середньої і Східної Європи та ін. З'їзд зупинився також над ініціативою Української Комбатантської Ради у Вел. Британії у справі створення Європейської Ради б. Українських Вояків, як також над ініціативою голови Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді майора І. Липовецького в справі заснування Світової Федерації б. Українських Вояків.

Після звітів Управи і Контрольної Комісії делегати оповіли про життя своїх філій та осередків, зазначаючи з приємністю, що останніми роками контакт з Управою був посилений, чим і пояснюється активізація життя на місцях.

Зокрема цікавою була заява членів Ліонської філії Т-ва. Це — заява молодших віком членів Т-ва, що не могли бути в рядах Армії УНР, бо їх тоді ще не було на світі, але які не тільки поділяють засади і мету Т-ва, але пропагують активно ідеї Т-ва на терені Франції. Особливо бурхливими оплесками зустрів З'їзд те місце заяви, де автори кажуть:

«Ми йдемо до однієї мети разом із старшими членами Т-ва, ми їх шануємо і розуміємо, і ми їх не покинемо у тій боротьбі, яку вони ведуть десятками років. Їхня мета є нашою метою, їхня боротьба є нашою боротьбою, і ми прийшли до Т-ва для того, щоб спільно донести бойові прапори УНР на рідну, визволену від ворога Самостійну Україну»...

Після звітів відбулися жваві дискусії над усіма справами, що були порушені на З'їзді. У тих дискусіях узяли участь майже всі делегати. Керівним органам ухвалено абсолюторію. Обрано новий склад Управи на наступний рік: голова — полк. Павло Вержбицький, члени Управи: сот. С. Созонтів, сот. В. Недайкаша, сот. В. Могилівський, пор. П. Йосипишин, М. Ковальський та С. Таратуля, запасовий член — Ст. Собчук. Контрольна Комісія обрана у

такому складі: Ю. Бацуца, М. Грушецький і Ф. Дзюба.

Резолюції З'їзду охоплюють: Привіт Українському Народові, Привіт Державному Центрові УНР, а також низку постанов у справах — заяви членів Ліонської Філії Т-ва, Європейської Ради б. Українських Вояків, Світової Федерації б. Українських Вояків, 80-ліття пані Є. Прокопович — почесного члена Т-ва, Бібліотеки ім. С. Петлюри у Парижі, Федерації б. Вояків Середушої і Східної Європи, Офісу опіки над Емігрантами, Тез Т-ва, що були прийняті на минулому 21-му З'їзді, підсилення Допомогового Фонду Т-ва, створення при Т-ві

секції молодих, що служили у Французькій Армії та ін.

Делегати З'їзду були присутні на урочистому молебні, що був відслужений в Православній Церкві за здоров'я пані Є. Прокопович і на урочистому обіді в честь Шановної Ювілятки, в якому взяли участь представники всіх українських організацій у Франції.

11-го листопада 1963 року делегати 22-го З'їзду поклали вінок живих квітів на могилу Головного Отамана Симона Петлюри на кладовищі Монпарнас. Цією чулою маніфестацією було закінчено 22-ий З'їзд Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції.

ПРИВІТАННЯ

Привіт 22-ому З'їздові Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції надіслали:

Пан Президент УНР д-р Ст. Витвицький, Голова ВО УНРади М. Ливицький, Керівник Ресорту Військових Справ ген.-полк. А. Вовк, Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, майор інж. М. Каплистий; з Канади — Союз Бувших Українських Вояків, Редакція «Бюлетеня СБУВ», Представництво ВО УНРади; з Великої Британії — Українська Комбатантська Рада, Клуб Старшин Українців, Союз Українців б. Вояків, Легія Українських Повстанців, Фронт Симона Петлюри, Асоціація Укр. бувших Вояків, Легіон ім. Симона Петлюри, а також

— полк. Йонас Ланскоронскіс — голова Федерації б. Вояків Середушої і Східної Європи (з Бельгії), пані д-р В. Лукіянович, Українська Громадська Опіка у Франції, Український Християнський Рух і його Крайова Організація у Франції, «Українське Академічне Товариство» у Франції, група пансіонерів Українського Дому Спочинку в Абондані, Крайова організація Легіону Симона Петлюри у Франції, Референт Військового Ресорту при Представництві ВО УНРади у Франції пполк. В. Солонар, філії Т-ва: в Греноблі, Страсбурзі, Ліоні, Шалеті, Валянсієн, Крезе-Моншанен та багато окремих осіб і членів Т-ва.

Я одержав численні привітання і побажання так у зв'язку з моєю операцією, як також з приводу Різдвяних Свят і Нового Року. Не маючи змоги подякувати за ці зворушливі вияви симпатії кожному особно, висловлюю цим шляхом УСІМ, хто їх прислали, ЩИРУ ПОДЯКУ.

З Різдвом Христовим і Новим Роком сердечно вітаю все Українське Громадянство, а зокрема Дорогих Побратимів Вояків.

Олександр Загородський
Генерал-полковник

ЗУСТРІЧ УКРАЇНСЬКОГО ВОЯЦТВА В АРГЕНТИНІ

Думка про спільну зустріч колишніх українських вояків всіх періодів і прапорів української визвольної боротьби була заініційована ще головою Союзу Українських Комбатантів св. пам. полковником Армії УНР Юхимом Онипком, якого невблаганна смерть вирвала з живих вояцьких рядів раніше, як це свято відбулося. Цей задум здійснив вже заступник голови СУВ д-р Біян в порозумінні з представниками легіону Симона Петлюри і Братства 1-ої УД УНА. Зустріч відбулася 31 серпня 1963 року в Українському Клубі в Буенос-Айресі.

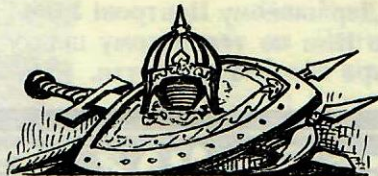
Столи розставлені літерою «Т» були зайняті учасниками Зустрічі — кол. вояками УСС, УНР, ЛСП, 1-ої УД УНА, як також гістьми. Більшість присутніх, це — легіонери ЛСП зі своїми відзнаками. Свято відкрив д-р Біян і запропонував вшанувати пам'ять всіх українських вояків померлих і загинувших в боях. Він також пояснив позитивне значення такої зустрічі та покликав до слова старшину УСС п. Прокоповича, який в більш як півгодинній промові зупинився на історії постанови УСС, боїв цієї формації в обороні Австро-Угорської держави і пізніших.

Далі промовляв ред. Г. Голіян, який зачитав уривок зі спогадів про Старшинську Школу УСС, про тяжкі моменти в житті цієї школи та трагічні дні в «Трикутникові смерті». Головною темою цих спогадів було довести, що «не через Київ на Львів нам треба йти, а навпаки».

Наступним промовцем був пор. Армії УНР Ф. Гаркуша, який переповів декілька

епізодів з визвольної боротьби Армії УНР. Представник I УД УНА п. Гарасим закликав до солідарності і єдності всіх українських ветеранів. Також привітав присутніх від військової Референтури Представництва ВО УНРади на Аргентину пор. Іван Бойко, який закликав українське вояцтво до всебічної співпраці. Голова Легіону Симона Петлюри пор. Михайло Кашка в коротких словах підкреслив значення такого міжвоєнського свята. Підкресливши присутність на цьому святі репрезентантів усіх українських військових формацій обох останніх війн і Української Національної Революції, промовець зазначив, що «кожний учасник української визвольної боротьби мусить бути гордий, бо ці учасники своєю пролятою кров'ю породили нас національно, бо ж ми тих світлих моментів не переживали, лише наснажувалися їхніми зусиллями, їхніми жертвами та їхньою боротьбою за свободу нашого народу. Навіть підсоветська дійсність не могла вбити в нас тієї національної наснаги, яку нам залишили всі учасники нашої визвольної боротьби»... Свою патріотичну і глибоку змістом промову пор. М. Кашка закінчив заклик до єдності, пригадкою заповітів наших національних героїв — Тараса Шевченка і Симона Петлюри: «Обійміте ж, брати мої, найменшого брата, нехай мати усміхнеться, заплакана мати»... і «Учімося тримати меч!»...

Після промови пор. М. Кашки слово було передано інж. Песчеровському, який переповів свій спомин про здобуття Києва в 1919 році і відступ з нього.

25-го серпня 1963 року в санаторії Санкт Блазєн в Західній Німеччині, після довгої і тяжкої хвороби на 56-му році життя, помер

св. пам. ІВАН ПАВЛОВИЧ БАГРЯНИЙ

— Віце-Президент Української Народної Республіки в екзилі, визначний український письменник і публіцист, провідний громадсько-політичний діяч.

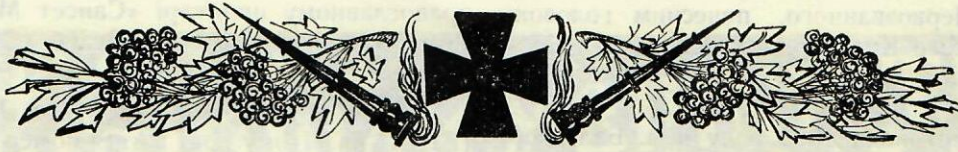

ІВАН БАГРЯНИЙ

Вічна Йому пам'ять!

Його Родині, Державному Центрові УНР і всім тим, кого Він вів за собою і що йшли за Ним по тернистому шляху Визвольної боротьби, — складаємо наше щире бояцьке співчуття.

Ген. Штабу ген.-хор. Василь Чабанівський
(фото з 1920 року)

19-го серпня 1963 року в Чикаго на 67-ому році життя відійшов у вічність св. пам. Ген. Штабу генерал хорунжий **Василь Чабанівський**.

Покійний народився в 1887 році на Полтавщині. В 1910 році скінчив у Тифлісі Воєнну школу, в 1917 році — Петербурзі Академію Генерального Штабу. Службу в Українській Армії розпочав в 1918 році в штабі 6-ого Полтавського корпусу. В 1919 році займав становище 1-го ген. квартир-майстра штабу Запорізької Групи, від серпня 1920 року — начальника штабу 5-ої Херсонської дивізії.

26-го серпня 1963 року в Нью-Йорку на 73-ому році життя помер св. пам. поручник Армії УНР інж. **Артем Зубенко** — лицар Ордену Залізного Хреста, секретар Капітули того Ордену, Кавалер Хреста Симона Петлюри, учасник Першого Зимового Походу, кількалітний секретар Відділу ОБВУА в Нью-Йорку, основоположник і член Головної Управи Українського Національно-Державного Союзу в США, редактор часопису «Тризуб».

Михайло Деркач, полк. Армії УНР.

5-ого вересня 1963 року після довгої тяжкої недуги на 82-му році життя в Лос Енджелес в США відійшов на вічний спочинок св. пам. полк. Армії УНР **Михайло Деркач**.

Покійний народився в 1880 році в Лубнях на Полтавщині. В Українській Армії перебував від 1917 року. Брав участь в поході на Крим. Від 1920 року займав становище начальника культурно-освітнього відділу Штабу 3-ої Залізної дивізії. На еміграції в США був почесним головою відділу ОБВУА, фундатором і почесним головою Української Православної Парафії св.

Андрія Первозванного, почесним головою Українського Культурного Осередку в Лос-Енджелес.

27 листопада 1963 року в м. Балтімор (США) на 69 році життя по довгій і тяжкій недузі помер сот. Армії УНР св. пам. інж. **Лавро Панасенко**, абсолювент УГА в Подєбрадах, лицар Хреста Симона Петлюри і Военного Хреста. Поховано Покійного 30 листопада 1963 року на православному цвинтарі в Бавнд Бруку.

2-го грудня 1963 року в Нью-Торонті помер член 5-ої Станиці СБУВ, пор. Армії УНР св. пам. **Дмитро Куземенко**. Покійного поховано на цвинтарі «Прспект» у Торонті.

19-го грудня 1963 року по довгій і тяжкій недузі відійшов у Вічність старшина Армії УНР св. пам. **Микола Крижанівський** — активний член комбатантських організацій і член Управи Об'єднання Мистців Української Сцени. Покійного поховано на

православному цвинтарі «Сансет Меморіал Семетері» в Н. Олмстед, Огайо (США).

21-го грудня 1963 року в Ньйарку (США) на 71-ому році життя помер абсолювент УГА в Подєбрадах, поручник Кінного Полку «Чорних Запорозжців» Армії УНР св. пам. інж. **Олексій Сімянців**. Похорон відбувся 24-го грудня 1963 року на православному цвинтарі в Бавнд Бруку.

Цього року в Празі Чеській померли вояки Армії УНР:

Полковник інж. **Михайло Палій-Сидорянський**, кол. командир Кінного Полку 4-ої Київської Дивізії, учасник Зимового Походу 1919 - 1920 рр. і Листопадового Рейду 1921 року, в якому успішно командував Окремою Кінною Групою в маршу на Київ через Поділля.

Сотник **Др. Іванів** — кол. старшина Спільної Юнацької Школи.

Вічна пам'ять Дорогим Побратимам!..

Григорій Мігович

НА ОСЕЛІ «КИЇВ»

Від'їздили козаченьки
В заморську країну
Та й привіт свій журавлями
Слали в Україну.

В Україні ж кожна мати
Сина виглядає,
А що він десь на чужині,
Бідна, і не знає.

У Канаді там оселю
Киевом назвали.
От зійшлися побратими, —
Щиро всіх вітали.

Привітали й генерала.
Ось команда: «Струнко!»...
Аж відгомін покотився
Поміж яром лунко.

Тут Загородський привітався:
«Слава Україні!»...
Мужньо він боровсь за волю
Завжди і донині.

Загриміли побратими,
Що в рядах стояли:
«Слава! Слава, генерале!» —
Щиро привітали.

«От спасибі, побратими,
Та й вам, отамани! —
Ще воскресне Україна,
Нарід вільним стане!»

ВІДІШЛИ У ВІЧНІСТЬ

ГЕНЕРАЛ-ХОРУНЖИЙ ВСЕВОЛОД ПЕТРІВ (В 15-ту річницю смерті)

Ген. Штабу ген.-хор. Всеволод Петрів

Генер. Штабу генерал-хорунжий Всеволод Миколаевич Петрів народився в м. Києві 2-го січня 1883 року в військовій родині. Його батько Петрів-Вернер походив зі шведського роду, що прийшов в Україну зі шведським військом Карла XII-го в 1709 році. Його бабка з боку матері — Марія Нога походила зі старого козацького роду. В 1900 році ген. В. Петрів закінчив Київський Кадетський Корпус, а в 1902-му році — Павлівську Військову Школу в Петербурзі. В 1907 році був відкомандирований до Миколаївської Військової Академії Генерального Штабу, яку три роки пізніше закінчив із відзначенням.

Перша світова війна застала ген. В. Петрова на становищі старшого ад'ютанта Штабу 42-ої пішої дивізії, що стаціонувала в Києві. Із цією дивізією виступив він

у похід проти Австро-Угорщини. В 1916-ому році був призначений Начальником Штабу 7-ої Туркестанської дивізії і підвищений до ранги полковника.

30-им листопада 1917 року, коли ген. В. Петрів прийняв командування Українським Запорозьким імені кошового отамана Костя Гордієнка полком, — розпочинається його служба в Українській Армії. Уже із цим полком почав він бойові дії проти московсько-більшевицьких військ на станції Столпци на Білорусі, які провадив і далі прориваючись до Києва. У Києві, на початку 1918-го року, ген. В. Петрів зі своїм полком бере участь у боях за Арсенал, у боях при ліквідації большевицького повстання. Далі приходить похід на Лубні, Ромодан, Полтаву і Крим.

У червні 1918 року ген. В. Петрів був призначений в розпорядження Головної Управи Генерального Штабу, в серпні перебуває він на становищі секретаря Комісії для організації військових шкіл та академій Головної Шкільної Управи Військового Міністерства, а вкінці грудня того ж року призначено його Начальником Житомирської Юнацької Школи.

У травні 1919 року ген. В. Петрів перебуває на фронті боротьби з Польщею, у складі Холмської Групи, а потім — як Командир Волинської Групи Військ УНР. В липні 1919 року його призначається Військовим Міністром УНР, а на початку листопада того ж року — в розпорядження Головного Отамана Симона Петлюри. Укінці квітня 1920 року стає він Інспектором Військ УНР. У вересні 1920 року за бойові відзначення був підвищений до ранги генерал-хорунжого.

Перейшовши Збруч разом з Армією УНР, був інтернований і перебував у таборах у Ченстохові і Каліші. В жовтні 1923 року був звільнений у безтермінову відпустку і виїхав до Чехо-Словаччини, доставши запрошення до складу Професорської Ради Українського Педагогічного Інституту в Празі. Перебування ген. В. Петрова в Чехо-Словаччині характеризує жива й багатогранна участь в науковому, спортовому й громадському житті. Був він дійсним членом Українського Інституту Громадознавства в Празі, основником Українського Руханкового Т-ва «Січ» у Чехо-Словаччині, від 1932 року був головою «Пласт-приятю» в Жевниціях, головою Ревізійної Комісії Команд СУПЕ. Від 1936 року був професором в Українській Гімназії в Ржевниціях, потім в Модржанах, в 1939 році був професором Української гімназії в Хусті, працюючи одночасно із цим у Міністерстві Шкільництва по підготовці оборонного виховання молоді. Після окупації Карпатсь-

кої України мадярським військом, протягом трьох тижнів був ув'язнений мадярами та виселений до окупованої німцями частини Чехо-Словаччини.

Також у таборах ДП в Німеччині в 1945-1948 роках ген. В. Петрів провадив різноманітну наукову, освітню і громадську роботу. Був членом Головної Пластової Ради, Союзу Українських Пластунів, Ради Фізичної Культури і Спортивного Т-ва «Чорногора». Був членом Спілки Українських Журналістів. Не будучи членом ні одної з комбатантських організацій, приклав зусилля до створення одної організації українських військовиків. Прийняв редагування відділу про Українське Військо в Українській Енциклопедії. 8-го липня 1948 року, за два дні до смерти, був обраний дійсним членом Наукового Товариства імени Шевченка.

Помер 10 липня 1948 року в м. Авгсбург у Німеччині.

ПОРУЧНИК АРМІЇ УНР ІНЖ. АРТЕМ ЗУБЕНКО

(Посмертний спогад)

Інж. Артем Зубенко, поруч. Армії УНР.

Світлої пам'яті Покійного інж. Артема Николаевича Зубенка знав я з Праги Чеської приблизно з 1925-6 року. Познайомився з ним на одних студентських зборах. Притягнув він мою увагу тоді тим, що постійно посмокував свою коротеньку люльку і не розлучався з нею, тримаючи в руках, навіть тоді, як виступав у дебатах.

А дебатував він на правду знаменито: свої твердження висловлював просто, ясно, коротко і при тому речення розвивав і пов'язував сильною логікою «здорового розуму», що особливо вражало і переконувало слухачів.

Пізніше я часто зустрічався з А. Зубенком чи то в Студентському Домі, чи на різних зборах, чи на мистецьких імпрезах, чи на наших національних святах — проголошення Державности України, в день пам'яті С. Петлюри, в честь Героїв Крут, Базару, річниці Листопаду, Зимового Походу і т. п., які постійно рік-річно влаштовувала українська еміграція в Празі, і в яких завжди брав участь і А. Зубенко. Покійний притягав увагу і прихильність знайомих до себе своєю високою інтелігентністю, рівним спокійним характером і веселим з деяким помітним відтінком легкої незлобної іронії у відношенні до товариства. Однак водночас був і міцно замкненою серйозною натурою щодо вияву своїх внутрішніх осо-

бистих переживань та інтимних настроїв. Про себе не любив багато оповідати, тому певно і спогадів про нього в його численних приятелів залишилося небагато.

Із зовнішніх моментів емігрантського періоду життя покійного мені пригадуються лише короткі фрагменти. Знаю й пам'ятаю, що вчився А. Зубенко в Празькій Політехніці, яку закінчив десь між 1926 - 7 роками з дипломом інженера-хеміка; по закінченні науки, якийсь час працював у виробництві ліків при фабриці Фербера в Празі. Під час опанування Чехії більшовиками А. Зубенко з групою товаришів «українських пражаків» перебрався пішки з Праги до м. Веймару в Німеччині; звідтіля знов при наближенні советських військ вимандрував так само пішки до Бад-Кісінгену, а звідти добився до українського табору УНР-и, в Ашафенбурзі, де й осів на пару років, поки з ліквідацією таборів не переправився до Нью-Йорку в США. Завдяки знанню німецької мови А. Зубенко працював у канцелярії унівської управи табору, а так само через знання мови французької улаштувався в шпиталі в Нью-Йорку, де працював аж до виходу на пенсію з причини старечого віку.

З оповідань А. Зубенка про його минуле знаю лише, що народився він в Малих Будищах на Полтавщині в селянській, досить заможній, родині. Військову службу в царській армії відбував близько російсько-німецького кордону, де його заскочила і Перша Світова Війна. В українському війську служив у Запорозьких частинах і востаннє в 1-ій Запорозькій дивізії, з якою брав участь у багатьох боях та відбув славний Зимовий Похід під командою ген. Омелянвича-Павленка. За активну участь у збройній визвольній боротьбі України та за воєнні заслуги А. Зубенко був підвищений до ранги поручника і нагороджений хрес-

тами: — лицарським орденським Залізним Хрестом і Хрестом Симона Петлюри.

На еміграції А. Зубенко належав також до активних членів видатних патріотичних організацій, що провадили громадську і політичну діяльність поза межами батьківщини; отож через місцеву празьку Студентську Громаду був він членом Союзу Українського Студентства, членом Військового Товариства ім. гетьмана Пилипа Орлика, членом Українського Національно-Демократичного Союзу в Чехах та належав од давніх років і до таємного, заснованого ще в Україні Братства Української Державности (БУД), що діяв у Празі під проводом бувшого посла УНР в Чехах проф. Максима Славинського. Під час перебування в таборі в Німеччині А. Зубенко був одним із засновників і діяльних членів Українського Національно Державного Союзу (УНДС), членство і жваву працю якого продовжував і в Америці до своєї смерті, яка настала на 73-ому році його життя. Останні роки свого життя поручник інженер Артем Зубенко присвятив нелегкій пресовій праці, майстерно редагуючи журнал УНДС-у «Бюлетень», пізніше перейменований у «Тризуб».

Не стало Артема Зубенка... Осиротив дружину Євдокію, вірну помішницю в праці, осиротив «Тризуб», осиротіли його побратими-члени рідного УНДС-у, осиротіли давні товариші його в еміграції «пражаки»...

Нехай же цей скромний жмуток скупих особистих спогадів про Висококультурну Шляхотну Людину, Лицаря-Вояка, Невтомного Трудівника, Невгнутого Борця, Великого Патріота-Державника і Дорогого Незабутнього Побратима буде щирою китицею до нев'янучого вінка пошани на його самотню могилу на чужині.

Микола Битинський, пполк.

ПОРУЧНИК ДМИТРО КУЗЬМЕНКО

Дмитро Кузьменко, пор. Армії УНР

2-го грудня 1963 року перестало битись серце ще одного Українського Вояка — бл. пам. Дмитра Пилиповича Кузьменка, члена 5-ої Станиці СБУВ у Торонті, поручника Полку Чорних Запорожців Армії УНР.

Пор. Д. Кузьменко походив із Житомирщини, вийшов із свідомої і високопатріотичної родини, яка понесла великі втрати в українській Визвольній Боротьбі. Його старший брат — пполк. Митрофан Кузьменко був розстріляний під Базаром в 1921 році. Це був той український герой-старшина, що за хвилину до смерті, над спільною могилою, перший почав спів «Ще не вмерла Україна», під звуки якого 359 Ге-

роїв Базару віддали своє життя за Батьківщину.

Другий брат Покійного — Семен в 1942 році був розстріляний німцями, як один з організаторів масової маніфестації на могилі Героїв Базару. Третій брат — Андрій був розстріляний більшовиками.

Доля не судила Покійному перейти Збруч зі своїми «Чорними Запорожцями» в 1920 році. Тяжко поранений у бою, він залишився в Україні. До 1923 року перебував він у складі партизанського відділу, що оперував на Київщині і Чернігівщині. В 1923 році він був заарештований більшовиками і засуджений до розстрілу, але йому вдалося втекти. Другий раз Покійний був заарештований в 1932-ому році, але і цим разом йому вдалося уникнути смерті.

І мабуть, що ця його доля, як і доля цілої родини Кузьменків, відбилася на характері Покійного — був спокійний, маломовний і замкнутий в собі, а з другого боку — був патріотом і не жалував тяжко запрацьованого гроша на національні цілі... Завжди був там, де робилася українська національна робота, що мала наблизити день остаточного визволення України, у боротьбі за яке і Він, як «Чорний Запорожець» і як український партизан, віддав найкращі роки свого життя...

І. Липовецький

ПОДЯКА

На руки Вш. Пані Ольги Антонюк — дружини основоположника і першого коменданта 7-ої Станиці св. пам. хор. С. Антонюка — Генеральна Управа СБУВ у Канаді складає щирю вояцьку подяку Українському Жіноцтву, що під її проводом приготувало і обслужило обід для 300 учасників Вояцької Зустрічі у Гемилтоні.

Щира подяка Вш. Пані О. Антонюк й за її щедрий дар у видавничий фонд «Бюлетеня СБУВ»: 25 дол. при одночасній вplatі передплати за два роки.

Пані Ольга Антонюк

Від генерала О. Загородського ми одержали сумні листи. Тяжка операція, піврічне перебування у шпиталях, повільний стан повороту до здоров'я... І серед цих терпінь він не тратить контакту з Українським Вояцтвом у Канаді, а напевно і в інших країнах, та, майже у кожному листі, просить нас взяти заходів до перевидання «Зимового Походу Армії УНР» — праці св. пам. полк. О. Доценка.

Генеральній Управі СБУВ і всім братам Воякам в новорічному листі до нас генерал О. Загородський висловлює свої найкращі новорічні побажання.

А ми молимо Всевишнього, щоб привернув йому здоров'я, щоб безболісним і безтурботним був для нього Новий Рік і щоб ми знов побачили його на нашій черговій Вояцькій Зустрічі та на його привітання наших вояцьких лав відповіли могутнім — «Слава Україні!»

ПОВІДОМЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ «БЮЛЕТЕНЯ СБУВ»

На заклик Редакції підсилити видавничий фонд «Бюлетеня СБУВ», що був уміщений в ч. 12, переведено збірку пожертв у наступних місцевостях (дальший тяг):

У Бафало — збірку перевела Управа СУВ — Станиця в Бафало. Пожертви склали: По 2 дол.: О. Матух, М. Шумський, О. Супрунович. По 1 дол.: В. Герасименко, І. Панченко, Л. Ермолаїв, О. Ткачук, Є. Филіпів, І. Андріюк, о. Л. Квартерук, І. Гноївовий, І. Капшуренко, О. Згибай, М. Петручок, І. Опанащук, П. Маковський, С. Веремчук, Т. Чмола, А. Бульба, М. Креер, М. Хухря і І. Колін.

У Міннеаполісі — Збірку перевела Управа СУВ — Станиця в Міннеаполісі. Пожертви склали: Д-р Данилюк — 5 дол., А. Дорош — 2. дол. і по 1 дол.: М. Глянько, А. Генсуровський, О. Вдовиченко, В. Рад-

В часі від 1 липня до 15 жовтня 1963 року річну передплату в сумі 2 дол. внесли:

Канада:

о. Ю. Цукорник, пані М. Волосевич (4 дол.), І. Огінський (8 дол.), М. Бура (4 дол.), О. Федорів (4 дол.), І. Кузик, Й. Добрянський, П. Родак (4 дол.), І. Олійник (6 дол.), М. Оленич (4 дол.), І. Голубець, М. Золотників (5 дол.), М. Квасньовський (5 дол.), пані В. Завадська, К. Савицький, З. Кожушко, А. Влодарчик, о. Л. Сивенький, М. Гарас, пані К. Скубій (5 дол.), І. Довгаль.

ченко, М. Лозовий, А. Семенюк, В. Романовський і Ю. Гончаренко.

В часі від 1 липня до 15 вересня 1963 року на пресовий фонд «Бюлетеня СБУВ» пожертви склали:

Канада:

А. Влодарчик — 3 дол.: о. Ю. Цукорник, І. Голубець, пані В. Завадська, К. Савицький по 1 дол.

США:

П. Олексієнко — 15 дол.; О. Козловський — 10 дол.; пані А. Палій — 5 дол.; Т. Білоус, С. Захвалинський — по 3 дол.; В. Бражник, А. Бакалець — по 1 дол.

Усім жертводавцям складаємо сердечну подяку.

Редакція і Адміністрація «Бюлетеня СБУВ»

США:

Є. Велигорський, С. Шипилявий, А. Дорош, М. Глянько, І. Панченко, В. Бражник, М. Миськів, о. Л. Квартерук, А. Бакалець, і С. Захвалинський.

Австралія:

К. Закревський, В. Волошко, І. Бронницький, Д. Денисенко, С. Демчик — по 7 дол.; С. Ванчицький — 5 дол.

М. Олійник, А. Козачинський, І. Грушецький — по 2.75 дол.; М. Грищук — 5.50 дол.

Бельгія:

Пані В. Зімавіч — 2 дол.

Фрагменти минулого

Група старшин і підстаршин Харківського Слобідського Партизансько-Козацького (пізніше — 24-го Запорозького ім. П. Сагайдачного) полку. Сидять (зліва): сот. І. Котович, комендант Самойлів, полк. Воронів, отаман Кобза, осаул О. Костюченко, сот. Боровко. Лежать: сот. Вельможний, сот. Луговий і син от. Кобзи. Стоять: пхор. Османів, Піддубний, Власенко. Фото зняте 4 серпня 1919 року в Кам'янці Подільському. Фото надіслав сот. І. Котович.

Щирій привіт Побратимам в Австралії, що першими включилися в число меценатів нашого «Бюлетеня», ставши його сталими передплатниками!.. Їх імена наступні:

Я. Закревський, А. Карташевський, Л. Зозуля, С. Залеський, К. Закревський, В. Волошко, Б. Карпенко, І. Войцехівський, В. Висоцький, Д. Райда, С. Дмитрук, Г. Яковлів, С. Трусь, І. Калинюк, Д-р Я. Лавришко, В. Матяшевський, Ю. Скибинецький, В. Дні-

провий, Г. Василюк, М. Кіналь, Д. Шармаревич, В. Перчук, М. Пановик, І. Кириленко, М. Гладкий, М. Лесів, Т. Чубатий, Д-р М. Ваврик, Г. Полішко.

В Австралії передплату належить висилати до Представництва «Бюлетеня СБУВ» на Австралію на адресу:

Mr. J. Zakrewsky
23 Palmerston Rd., North Unley S.A.